

Västergötlands
museum

Verksamhetsberättelse 2016

DET HÄR HÄNDE UNDER 2016!

Museet hade sammanlagt 120 696 besök.

Museet besöktes av 14 614 barn och ungdomar och av 70 skolklasser.

Sommarutställningen "Imagine" med fotografier av Erik Johansson blev en publiksuccé.

Kulturmiljöenheten genomförde 84 utredningar, utgrävningar, förundersökningar, besiktningar, ärenden och andra uppdrag.

Museet visade 12 utställningar i museets huvudbyggnad och 1 ute i regionen.

26 kvällsöppna onsdagar arrangerades med programverksamhet.

Sammanlagt 72 evenemang ägde rum på museet.

En fornbyantikvarie, en konservator, en byggnadsantikvarie och två receptionister nyanställdes under året.

1 419 föremål registrerades i museets databas.

INNEHÅLL

Museichefens förord	3
Styrelse och organisation	4
Publika enheten	5
Enheten för kulturmiljö	12
Föremålsenheten	15
Arkivenheten	17
Enheten Besöksmål & parker	21
Administration	23
Serviceenheten	24
Statistik	25
Externa bidrag	26
Personal	27
Bilagor	
Program	
Föredrag	
Publicerat	
Kulturmiljö uppdrag	
Styrelse	
Redovisning av uppdrag	
Årsredovisning för räkenskapsåret 2016-01-01--12-31	

FÖRORD

Vilket år vi har haft! Museerna, som kanske ibland uppfattas som dammiga, har i år varit en brännhet discussionsfråga i den offentliga debatten. Det började redan på våren under museernas vårmöte då temat var "Mod och Makt". Budskapet var att modiga museer behövs i en tid då frågan om kulturarvet och vilka historier vi berättar riskerar att politiseras och begränsas av ideologiska skäl. Vår kulturminister placerade ordet kulturarv i centrum som en av de viktigaste frågorna just nu. Härligt!

Har vi på Västergötlands museum i vår verksamhet varit modiga och vågat berätta med bredd, kunnsighet och en angelägenhetsgrad som gör många både berörda och delaktiga? Har vi låtit en mångfald av röster få höras i vår verksamhet?

Året inleddes med utställningen HEMBYGD där unga människor i hela Sverige berättade var de känner sig hemma och rotade. Vid tiden för Trandansen lät vi de besjälade fågelskådarna komma till tals i utställningen BIRDS FOR NERDS. Vi lyfte fram den Internationella Kvinnodagen i både en utställning och program och utställningen BERÄTTELSE OM FLYKTT handlade precis om vårt uppdrag – att med historien ge perspektiv till de dagsaktuella händelserna. Sommarens stora utställning av Erik Johansson från Götene, IMAGINE, blev en publiksuccé. I Fornbyn lockade en nostalgikväll och en loppis storpublik. Höstens stora utställning PIXLAR gör besökaren till en deltagande aktör i utställningens interiörer från 1970- till 2000-tal.

Under året påbörjades bygget av det stora taket över kyrkoruinen i Varnhem och arbetet med att skapa en utställning som berättar om livet och makten i den internationella knutpunkt, som Varnhem var under tidigt 1000-tal, har nu påbörjats. Bakom kulisserna har vi arbetat med att bygga upp sökbara och välordnade arkiv och databaser för att öka allas möjlighet att ta del av våra föremål, vårt kulturarv.

Under året kom en stor grupp nyanlända till Skara. Med stöd av Skara kommun och Svenska kyrkan startade vi ett kulturarvsprojekt för kvinnor boende på Stora Ekeberg. En gång per vecka, ibland två, besökte de museet, skapade tillsammans, fikade och tittade på våra utställningar.

Och i december damp musikskolans föreställning "Kajsa Kavatt" ner i vår julklappsutställning och både föreställningen och utställningen besöktes av Skaras alla förskoleklasser.

Resultat? Vi har både berört och nått många. Museets besöksantal för 2016 översteg 120 000. Nästa år ska vi bli ännu modigare, förstås.

Till sist riktas härmed ett stort tack till museets personal som genom hårt arbete, engagemang, kreativitet och stor kunskap har möjliggjort museets positiva utveckling under 2016.

STYRELSE OCH ORGANISATION

Verksamheter och ansvarsområden

Styrelsen

Stiftelsen Västergötlands museums styrelse består av representanter från de tre stiftarna: Västra Götalandsregionen, Skara kommun och Västergötlands Fornminnesförening. Styrelsen sammanträder 4-6 gånger årligen, liksom styrelsens arbetsutskott som består av styrelsens ordförande, vice ordförande, en ledamot och museichefen.

Enheterna

Serviceenheten ansvarar för museets vaktmästeri, säkerhet, snickeri, fastighetsunderhåll, fordon och parkvård.

Enheten för **Administration** arbetar med ekonomi-, personal- och styrelseadministration, inköp, diarium, information och marknadsföring, hemsidan och de sociala medierna.

Arkivenheten ansvarar för museets arkivförvaltning och omfattar enskilda arkiv, ämbetsarkiv och bildarkiv.

Föremålsevenheten ansvarar för museets etnologiska och arkeologiska föremålssamling, för registrering i databas, ut- och inlån och konservering.

Den **Publika enheten** ansvarar för program, utställningsproduktion, pedagogik och reception med butik och kafé.

Enheten **Besöksmål & parker** omfattar de yttre publika besöksmålen som Fornbyn, Heljesgården, Ölanda kapell och andra monument. Enheten ansvarar för drift och tillsyn av kulturhistoriska byggnader och parker.

Kulturmiljöenheten ansvarar för arkeologisk och byggnadsantikvarisk uppdragsverksamhet, forskning och kunskapsuppbyggnad.

PUBLIKA ENHETEN

Sammanfattning 2016

2016 års tolv utställningar lockade både många besökare och nya målgrupper och programverksamheten präglades av både bredd och djup. Under året genomfördes ett sjuttiototal program, evenemang, workshops och konserter. De kvällsöppna onsdagarna fylldes med program nästan varje vecka – de flesta med musik, föredrag och visningar.

Den publika verksamheten strävade efter att vara angelägen, aktuell, berörande och betydelsefull. Därför var det särskilt viktigt att möta efterfrågan på verksamhet för de nyanlända som uppstod i samband med flyktingmottagandet vid Stora Ekeberg i Axvall. Resultatet blev ett uppskattat hantverksprojekt med regelbundna träffar på museet för de nyanlända kvinnorna.

Den utställning som sannolikt drog störst publik var Erik Johanssons foto-utställning IMAGINE. Erik Johansson, som är uppvuxen i Götene, visade fantastiska manipulerade fotografier, många med motiv från trakten.

Under våren lyfte vi fram det lokala intresset för fågelskådning, något som exploderar varje vår vid transösongen. Det gjorde vi genom utställningen BIRDS FOR NERDS där fågelskådarna själva berättade om sitt intresse och visade fågelfotografier.

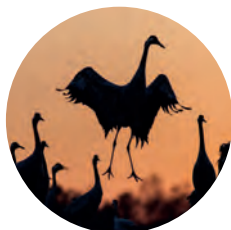
Utställningen om ljud, KAN SJÄLV!, drog en mycket ung publik och BERÄTTELSE OM FLYKT och STÖTTA MANLIGT FÖRETAGANDE var två dagsaktuella och angelägna utställningar som vi lånade in. Utställningen FULT? diskuterade skönhetsbegreppet och bjöd in till deltagande och utställningarna PIXLAR och KLAPPAR I JULETID riktade sig till en yngre publik.

De programkvällar som rönt störst intresse under våren var bland annat ett gästspel av gänget bakom YouTube-succén Kass Humor, fågelexpertens Kent-Ove Hvass föredrag med bilder från Hornborgasjön, Shirin Perssons föredrag om hjälparbete i Afghanistan och de tre välbesökta programmen på trädgårdstema som ägde rum i maj.

Sommarprogrammet i Fornbyn innehöll både gamla kända inslag som midsommarfirande och folkmusikfest men också nya inslag som integrationsmanifestationen Come Together, nostalgikvällen och bakluckeloppis. Dessa tre evenemang drog närmare 7 500 besökare.

Hösten färgades av ungdomskultur. Årets tema för Skaras Kulturnatt var 90-tal och i Kråks källarvåning återuppstod för en kväll "Club Kråks" med restaurang, diskotek och konsert med 90-talsgruppen Basic Element. Museet fylldes som tidigare nämnts av den stora TV-spelsutställningen PIXLAR. Till den kopplades föredrag och en liten presentation av digital ung konst.

Julmarknaden på Kråks slog alla tidigare rekord. Det blev en bra avslutning på ett spännande museiår.

Permanenta utställningar

De permanenta utställningarna under året har varit SKARA I MEDELTID, AGNES DE FRUMERIE – konstnär och glaspionjär, MELLAN IS OCH ELD – tolkningar av Västergötlands forntid samt utställningen om BRONSSKÖLDARNA FRÅN FRÖSLUNDA.

Tillfälliga utställningar

Årets tillfälliga utställningar riktades till stor del till en yngre publik, vilket också kunde avläsas i årsstatistiken. Här följer en kortfattad presentation av varje utställning.

HEMBYGD – någonstans i Sverige

Göteborgsjournalisten Annica Carlsson Bergdahl och fotografen Jerker Andersson hade under ett par års tid åkt runt i landet för att intervjua ungdomar om deras syn på sin hembygd. Resultatet blev både en bok och en brett upplagd vandringsutställning. Målgruppen var ungdomar mellan 13-19 år men utställningen var också angelägen för vuxna som ville veta mer om ungas tankar och perspektiv.

BIRDS FOR NERDS

Fyra fågelnerdar, fotografer och en konstnär fick i utställningen möta Gustaf Kolthoff och fågelsamlingen han skapade för Skara gymnasium på 1860-talet. En populär egenproduktion i anslutning till transsäsongen vid Hornborgasjön.

STÖTTA MANLIGT FÖRETAGANDE

En utställning i anslutning till kvinnodagen den 8 mars. Produktion: Genusfotografen Tomas Gunnarsson.

BERÄTTELSER OM FLYKT och RÖDA KORSET i Skara 100 år

Från Sörmlands museum lånades utställningen BERÄTTELSER OM FLYKT in och tillsammans med Skaras Röda kors producerade vi en kompletterande egen utställning. Programverksamhet och högtidligt firande i anslutning till 100-årsdagen.

KAN SJÄLV!

Den tredje av Västarevets serie av utställningar för barn i åldern 0-2 år. Den här gången var temat LJUD. Fullbokat för det mesta av föräldrar och barn.

IMAGINE – Erik Johansson

När första samtalet och preliminärbokningen av utställningen var klar hösten 2015 visste vi inte vad som väntade. Vi kände till hans succé på nätet, TED talks på temat "Impossible photography", vi såg att han började bli en världskändis i fotokretsar. Att han var en skaraborgare uppväxt i Götene, gymnasist ifrån Skara var särskilt roligt. Vad vi först vid juletid 2015 fick veta var att han skulle visa sina bilder på Fotografiska i Stockholm. Manegen var krattad och vår utställning fick fin draghjälp. I anslutning till utställningen gavs också boken IMAGINE ut på Max Ströms förlag. Sommaren blev tack vare utställningen en stor succé. Sällan har så många besökare hittat hit, från hela landet, unga och gamla, fotointresserade och konstintresserade men också många grupper som aldrig varit på museet tidigare.

ÖGONBLICK – fångade i kamerans lins

Samtidigt med IMAGINE passade vi på att visa svartvita bilder ur våra egna samlingar. Fem fotografer verkamma vid början av 1900-talet. Utställningen blev en uppskattad kontrast till övriga sommarutställningar.

FULT?

När idén om sommarutställningen FULT? annonserades blev uppmärksamheten i media stor. Riks-TV, radio och länets tidningar skrev intressanta artiklar. Utställningen fyllde Lilla hallen med ett urval av museets fulaste ting men också många inlånade objekt från allmänheten. Utställningen öppnade upp för en diskussion om smak, estetik och minnen. Kanske blev den inte den succé vi hoppats på men absolut en bra kontrapunkt till Erik Johanssons bilder.

LEDNINGSPLATS BJÖRN

Höstens första utställning blev en arkeologisk redovisning av en av kalla krigets hemliga ledningscentraler här i Skaraborg. Ett smalt ämne tänkte vi men det visade sig vara fel. Intresset var stort, den nära historien var angelägen och de kunniga och specialintresserade besökarna många. Ett projekt i samverkan med Göteborgs Universitet.

PIXLAR – mellan Pong och Playstation

PIXLAR producerades tillsammans med samlaren och datateknikern Mats Bohman. Under flera år har museet intresserat sig för samlandets mekanismer. Med PIXLAR intresserade vi oss för nutiden och ungdomskulturen. En glittrande, blinkande och ljudande utställning med fyra rumsmiljöer från fyra årtionden. Här gavs besökaren tillfälle att interagera, att sitta ner och prova de historiska TV-spelen.

INSPIRERADE av datorspel, tv-spel och film

I samarbete med Skövde Konstskola/Hellidens Folkhögskola bjöd vi i utställningen INSPIRERADE in tidigare elever att visa sina verk inspirerade av spel och filmmedia. Tobias Adamsson, Hannes Elisson, Daniel Fleur, Sanny Folkesson, Annabella Sofran och Sofie Irenheim. Spännande, provocerande fantasy och dataspelsinspirerade bilder.

KLAPPAR I JULETID

Året avslutades med en lekfull och pedagogisk utställning om julklappar förr och nu. I utställningen vävdes mycket lekfullhet, verkstad och gissningstävlingar för de yngre barnen in.

Övriga utställningar

Den kyrkohistoriska utställningen DOLDA RUM turnerade i länet till Varnhems klosterkyrka och Åsle kyrka.

Museets formgivare medverkade som utställningskonsult i samband med produktionen av en konstutställning för Kultur och Fritid i Skara.

Program

Årets programutbud var brett och riktades mot olika målgrupper – fågelentusiasterna, barnfamiljerna, trädgårdsfantasterna och gruppen av militärhistorieintresserade för att nämna några. Här följer en presentation av de programpunkter som stack ut under året. En fullständig förteckning över samtliga program finns bland bilagorna.

RESANDEBLOD

En onsdagskväll i januari tillägnades musikföreställningen Resandeblood av och med Benny Åkerfeldt och Pelle Nilsson. Föreställningen handlar om romernas historia i Sverige, från 1500-talet till idag och berör dagens fråga om tiggare och hur romer särbehandlas än idag i Sverige och Europa.

SPORTLOV PÅ MUSEET

Årets sportlov blev välbesökt av barnfamiljer. Eftersom utställningen BIRDS FOR NERDS öppnades under lovveckan fick även sportlovet ett fågeltema. Museets pedagoger arrangerade en populär fågeljakt på museet och i museets verkstad kunde man göra en fågelfröautomat och också provsmaka småfåglarnas frön.

INTERNATIONELLA KVINNODAGEN

Museet uppmärksammade den Internationella Kvinnodagen genom både en utställning och två programkvällar. Genusfotografens ironiska utställning STÖTTA MANLIGT FÖRETAGANDE invigdes helgen före den 8 mars och under både tisdags- och onsdagskvällen arrangerades föredrag och framträdanden. Den 8 mars uppträdde bluesartisten Moa Blücher med band i museets kafé och Eritreanska föreningen höll ett anförande. Den 9 mars hölls föredraget "Härskartekniker och att coacha sig själv".

KASS HUMOR

I samband med utställningen HEMBYGD bjöds humorgänget Kass Humor in till en onsdagskväll. Den lokala humorgruppen slog igenom under året på YouTube och SVT Play med sketcher på bred västgötska och samtliga skådespelare och även miljöerna är hämtade från trakten runt Lidköping. Målgruppen för kvällen var en yngre publik som nyttjar YouTube, men även många äldre kom till föredraget som blev fullsatt.

BERÄTTELSER OM FLYKT, RÖDA KORSET OCH COME TOGETHER

Med anledning av den stora flyktkatastrofen i Europa visades utställningen BERÄTTELSER OM FLYKT och till den kopplades Röda Korsets i Skara 100-årsfirande. En onsdagskväll ägnades åt ett föredrag om internationellt hjälparbete och under jubileumsdagen talade Shirin Persson. I början av juni öppnades Fornbyn för en stor manifestation och festival för de nyanlända – Come Together. Restauranger, hantverkare och musiker bjöd på en välkomstfest och bussar transporterade resande från asylboenden i Lundsbrunn och Axvall. Över 4 000 besökte festivalen i Fornbyn.

TRÄDGÅRDSTEMA

Tre välbesökta onsdagskvällar ägnades åt föredrag om trädgårdar, pioner och odling av grönsaker.

MEDELTIDSFEST

Sommarens medeltidsfest för barn, med gycklarna Knaster & Knas från Mariestad, blev en rolig tillställning för både små och stora. Festen avslutades med glass till alla barn. Cirka 200 personer kom till Fornbyn denna kväll.

NOSTALGIKVÄLL

I slutet av augusti arrangerades en nostalgikväll med dans i Fornbyn. Arrangemanget blev en succé. Drygt 800 personer kom denna soliga augustikväll till Fornbyn för att dansa till Skaraorkestern Five Teddys, spela på chokladhjul, kasta pil, äta korv med bröd, dricka kaffe med dopp och uppleva känslan av den gamla folkparken, liksom minnen från 1950-60 talet. Ett stort antal veteranbilar med tidsenligt klädda chaufförer och passagerare förgyllde kvällen. Även Skaraborgs motorveteraner deltog med veteranbilar från 1950-60-talet. Resurscenter Fontänen höll lanthandeln öppen hela kvällen. Arrangemanget planerades och genomfördes av Västergötlands museum och Skara senior.

BAKLUCKELOPPIS

I september anordnades för första gången bakluckeloppis. Arrangemanget gjordes i samarbete med föreningen Skara Street Stars Cruisers. Redan strax efter klockan 7 på morgonen anlände den första bilen fulllastad med loppisprylar för försäljning. Under några intensiva morgontimmar rullade ytterligare 97 bilar in i Fornbyn. Det blev en lyckad dag med cirka 2 500 besökare. Alla var mycket nöjda med arrangemanget, såväl utställare som köpare och en ny loppis kommer att genomföras under 2017.

KULTURNATTEN – 90-TALET TUR & RETUR

Den årligen återkommande Kulturnatten är ett samarrangemang mellan museet och Skara kommun, Music Factory och MEGA. Årets tema var 90-talet tur och retur. På museet visades en liten utställning med föremål, inredning och fotografier från 90-talet och en Ronny och Ragge look-a-like-tävling vanns av nioårige Dante. Restaurangen i Kråks källarvalv återuppstod som diskotek, med matservering, bar och dans. I ett tält intill herrgården framträdde 90-talsgruppen Basic Element, Music Factorys musikelever, Katedralskolans dans-
elever och Shape of the New Sun.

LOKALHISTORISKT SEMINARIUM

Med stöd av Västergötlands Fornminnesförening arrangerades ett lokalthistoriskt seminarium på museet. Årets tema var "Samtidsarkeologi och kalla kriget". Föredrag hölls av fil.dr Maria Persson och Tony Axelsson från Göteborgs Universitet, samt av militärhistoriker Lennart Andersson.

HÖSTLOV PÅ MUSEET

Temat för höstlovet var pixlar och arkeologi. Med anledning av den stora utställningen PIXLAR gjordes pärlplattor i museets verkstad och inne bland basutställningarna pågick en Pokémonjakt. En av lovdagarna ägnades åt arkeologisk keramik. Lovlediga barn gick en visning bland museets keramiska föremål och skapade sedan själva kärl med forntida hantverksteknik. Lovet blev ovanligt välbesökt, 383 barn och unga tog del av aktiviteterna.

HANDENS KUNSKAP

Som en fortsättning av lovet keramikverkstad besöktes museet av fil.dr Katarina Botwid som presenterade sin nya avhandling där hantverksskunkap fungerar som ett verktyg för arkeologisk tolkning av äldre keramik.

1700-TALSTEMA

Två onsdagskvällar fokuserade på 1700-talet. Populärhistoriker Christopher O´Regan drog fullt hus då han föreläste om 1700-talets Stockholm. Efter föredraget bjöds besökarna på en rundvandring på Kråks herrgård. Onsdagen därpå höll kulturarvspedagog Therese Holmgren ett föredrag om den svenska dräkten med utgångspunkt i en dräkt från museets samling. Föredraget var förlagt till Kråks herrgård. 1700-talssatsningen gjordes för att uppmärksamma och öppna upp herrgården för besökare.

KRÅKJUL

Västergötlands museums julmarknad på Kråks herrgård ägde rum den första helgen i advent. Utöver marknad med lokalproducerad slöjd och hantverk gavs besökarna möjlighet att uppleva Kråks herrgårdsmiljöer. Museets personal fanns på plats för att kunna berätta om herrgårdens hus och inventarier. I östra flygeln kunde besökarna njuta av musik framförd på cello i en stämningsfull miljö med en värmande eld i spisen, tända stearinljus och tidsenligt klädd personal.

I källarvalven i herrgårdsbyggnaden serverades glögg och pepparkaka. I herrgårdsköket fanns representanter från Skärvs Hembygdsförening som visade hur man förr separerade mjölk och kärnade smör. Alla som ville fick smaka på nykärnat smör och stenugnsbakat bröd, vilket var mycket uppskattat.

För att knyta ihop Kråks herrgård med museibygnaden under julmarknaden serverades adventsfika på museet, en julutställning för barn öppnade och butiken hade rabatt på en stor del av sitt sortiment.

Kråkjul 2016 blev en välbesökt julmarknad med flera tusen besökare.

Integrationsprojekt

Under 2015 och 2016 kom ett stort antal nyanlända till Skara. För att möta behovet av kultur, stimulans och integration startade museet, med bidrag av Skara kommun och stöd av Svenska kyrkan, ett hantverksprojekt för de kvinnor som är placerade vid boendet på Stora Ekeberg. Varje vecka med start i oktober 2016 träffade en grupp på 20-30 kvinnor museets kulturarvspedagog, virkade, stickade, gjorde pappersslöjd, tittade på museets utställningar och småpratade över en kopp kaffe. Projektet utvecklades under senhösten till att också omfatta ett antal språkkaféer förlagda i museets kafé.

Reception, butik och kafé

Under 2016 genomgick museets reception förändringar. En genomgång av arbetssituationen ledde till att två tjänster på 50% och 80% omvandlades till tre på 75-80%. På så sätt möjliggjordes mer tid till utveckling av butiken och kaféet.

Under året kunde kaféet erbjuda ett hembakat sortiment och kaféet fick också ett mer lokalt och ekologiskt utbud.

Butiken hade ett lysande försäljningsår som bland annat berodde på ett attraktivt sortiment och på den stora försäljningssuccé som Erik Johanssons fotobok IMAGINE blev.

Receptionens personal redovisar dagligen besöksstatistiken och under 2016 infördes en ny parameter – även de barn och unga under 26 år som besökte museet som så kallade ströbesökare registrerades.

Pedagogisk verksamhet

Under våren 2016 arbetade två museipedagoger med skolvisningar, lovprogram, utställningsproduktion, programläggning och övrig visningsverksamhet på museet och på skolor. Den 17 juni valde dock en av pedagogerna att avsluta sin tjänst och då museet under 2016 har haft en tvist kring turordningen gällande just en pedagogtjänst har denna inte kunnat ersättas under året. Detta har förstås påverkat museets möjligheter att ta emot grupper och att arbeta aktivt mot till exempel skolan.

Trots detta var det pedagogiska arbetet rikt och diversifierat. Det har varit verksamhet i utställningarna, i föremålmagasin, i verkstaden och i Fornbyn. Utbudet har under året varit brett såsom guidade visningar, gammaldags lekar, dramapedagogiska rollspel och praktiska hantverk i Fornbyn och i museets verkstad. Deltagarna kommer från vitt skilda utbildningar såsom folkhögskolor, gymnasier, hantverksskolor, fortbildning för lärare, SFI (Svenska för invandrare) och pensionärsföreningar men framför allt från grundskolans förskoleklasser till årskurs 9. Under årets alla månader, förutom juli, var grupper inbokade men i maj och september toppades antalet.

Under sport- och höstlov deltog barn och unga från 8 år och uppåt i olika aktiviteter i museets verkstad och i utställningar. Under sportlovet, som sammankopplades med fågeltemat från utställningen BIRDS FOR NERDS, tillverkades fågelmatare och en bildjakt med fågeltema lockade 251 barn att delta i programmet. Under höstlovet var temat pixlar och i verkstaden kunde barnen skapa egna pixelkonstverk av pärlor och leta efter Pokémons i museets utställningar. Två dagar hade dessutom ett arkeologiskt tema. Den ena dagen fick besökarna träffa museets arkeologer och både titta och känna på fynd från utgrävningar, den andra dagen handlade det om att skapa egen keramik efter arkeologiska förebilder. Höstlovsprogrammet blev populärt och lockade 383 deltagare.

Visningar och skolbesök

Under året har museets pedagoger genomfört 70 visningar för barn och unga i skolklasser, samt 13 visningar för vuxengrupper. I samband med insamling och research för utställningen FULT? gjordes ett tiotal skolbesök, framför allt till Ardalaskolan där en brukargrupp bildades. Barnens kommentarer och berättelser blev en del av utställningen.

Tidsresan

Den sedan 30 år tillbaka årligen återkommande Tidsresan genomfördes även under 2016. Museets pedagoger och ett antal vaktmästare medverkar, liksom personal från skolorna. Under september månad deltog 235 barn från årskurs 1 i en halvdag i Fornbyn. Genom Tidsresan ges de en möjlighet att närma sig livet och arbetet för drygt 100 år sedan. De hämtar potatis och rovor från landen, de skalar rotfrukterna och tillagar maten över öppen eld. De hugger ved, hämtar vatten och ägg och matar slutligen grisen med resterna från måltiden. Däremellan får de en möjlighet att sitta i stillhet i stugan, lyssna på fars fiol, se hur mor tänder fotogenlampan och också bädda ner sig en stund på halmbolstren.

ENHETEN FÖR KULTURMILJÖ

Sammanfattning

Västergötlands museum är en naturlig del av det livslånga lärandet i kraft av bland annat personalens kunskap och kompetens om Västergötland, särskilt Skaraborg. Enhetens arbete bygger på närvaro ute i de olika kommunerna, främst inom Skaraborgsområdet men även i vissa andra delar av länet. Genom kulturmiljöenheten besitter museet särskilt god kunskap om områdets förhistoria, medeltid, agrarhistoria och byggnadskultur. Specialistkunskap finns inom osteologi.

I arbetet med att bevara, vårda och tillgängliggöra kulturarvet, i samarbete och dialog med samhällets aktörer på olika nivåer, bidrar museet inom sitt kompetensområde till ett hållbart och demokratiskt samhälle.

Kulturmiljöenheten har under 2016 arbetat med regional verksamhet i samverkan med kommuner, Länsstyrelsens kulturmiljöenhet i Västra Götaland samt Svenska kyrkan. Andra viktiga samarbetspartners är Västarvet, Fortifikationsverket, Trafikverket, hembygdsföreningar och Göteborgs Universitet.

För Skaraborgsområdets 15 kommuner gäller det remisser och rådgivning kring bygglov och planläggning, kulturhistoriska inventeringar samt arkeologiska projekt, för Länsstyrelsen yttranden och antikvariska kontroller i samband med statliga byggnadsvårdsbidrag samt arkeologiska uppdrag och för Svenska kyrkan antikvariska kontroller vid kyrkorenoveringar. Medverkan har skett vid olika typer av uppdrag utförda av Västarvet.

Remissvar och yttranden har gjorts av enheten gentemot Länsstyrelsen. Dessa har främst berört bygg- och kyrkoärenden men även olika typer av planärenden. Därtill kommer muntliga samråd med både Länsstyrelsen, kommuner och allmänhet.

Enhetens medarbetare har deltagit i kompetenshöjande kurser och seminarier samt nätverksträffar. Här kan nämnas; MARK, museiarkeologiskt årsmöte i Uppsala, ATM-seminarium anordnat av Länsstyrelsen, seminarium kring Kulturarv och klimatförändringar på Länsstyrelsen, Besöksmålsutveckling arrangerat av Västsvenska Turistrådet, Mänskliga kvarlevor på Statens Historiska museum, BARK – byggnadsantikvarisk regional krets, Orgeln som kulturarv anordnat av Skara stift, EAA (European Association of Archaeologists) i Vilnius, seminariet Hunters in transition på Tromsø universitet, Medeltida träbyggande Älvdalen, Dachwerkträffen i Kirchheim am Ries samt träff för nationella nätverket för Medeltidsmuseer. Byggnadsantikvarierna deltog i december i den årliga ämnesgruppsträffen tillsammans med museernas och Länsstyrelsens byggnadsantikvarier i Västsverige.

Kulturmiljöarbete

I kulturmiljöarbetet har vi medverkat i StadsGIS. Det är ett projekt som skall leda till ett webbaserat "tittskåp" för utförda arkeologiska undersökningar i västsvenska städer. Projektet finansieras av Länsstyrelsen i Västra Götaland. StadsGIS görs inledningsvis för handläggare inom kulturmiljövården, därefter rullas det ut som ett mer publikt verktyg på webben. Det första skedet skall färdigställas 2017 och även för 2017 har vi säkerställt medverkan.

Projekt med att förmedla och informera om innehållet i vårdade kulturmiljöer har skett under året. Konkret har det handlat om skyltproduktion för fornlämningsplatser i Tidaholms, Vara, Töreboda, Karlsborgs samt Gullspångs kommuner. Uppsättning ombesörjs av Länsstyrelsen i Västra Götaland som initierat och bekostat arbetet.

Enheten har deltagit i det regiongemensamma temat och projektet Moderna Västra Götaland. Projektet avslutades under 2016 med utgivningen av boken "Moderna Monument – Från vardagligt till storslaget – Bebyggelse i Västra Götaland 1930-1980". Enhetens byggnadsantikvarier har dessutom medverkat i regionala samrådsgruppen i Skara stift och projektet Hus med historia.

Varnhem

Våren 2016 påbörjades så äntligen byggnationen av det tak, den så kallade Överbyggnaden, som ska skydda den 1000-åriga kyrkogrunden i Varnhem och samtidigt fungera som en informationsanläggning. Under vintern täcktes hela ruinen av ett stort tält och tack vare det kunde kompletterande arkeologiska utgrävningar genomföras redan i mars. Ett antal gravar direkt utanför västra grundmuren undersöktes och togs bort inför den kommande byggstarten. Under påskhelgen anordnades ett par visningstillfällen då allmänheten släpptes in i tältet för att se kyrkogrunden och höra om de senaste fynden. Dessa visningar lockade hundratals besökare som köade utanför tältet för att få komma in.

I april påbörjades schaktningarna för grundläggningen av Överbyggnaden och sedan har bygget rullat på planenligt. Västergötlands museum har under hela byggprocessen svarat för antikvarisk sakkunskap vid markingrepp och ruinvård samt för att följa upp att byggnadens utformning uppfyller kraven att skydda och exponera ruinen på ett optimalt sätt. Under juli var alla takstolar på plats och i mitten av september blev det taklagsfest. I december stod hela byggnaden färdig, liksom även markarbeten runt om och iordningställande av tillfartsväg och parkeringsyta.

Parallellt med byggprojektet pågick arbetet med att forma en organisation och struktur kring framtida drift och underhåll. Västergötlands museum, Skara Pastorat och Skara kommun har gemensamt undertecknat en avsiktsförklaring som visar vad man vill med denna viktiga historiska plats. I slutet av året påbörjades planeringen av den utställning som ska finnas i Överbyggnaden.

Under hela 2016 har också filmarbetet pågått med dokumentären om utgrävningarna i Varnhem och de unika fynden.

Pedagogiskt arbete

Hösten 2016 producerades i samverkan med forskare vid Göteborgs Universitet utställningen LEDNINGS-PLATS BJÖRN, som berättade om den arkeologiska undersökningen av den tidigare hemliga stridsledningsplatsen på Varaslätten. I anslutning härtill medverkade enheten vid det lokalhistoriska seminariet där ledningsplats Björn och samtidsarkeologi var temat för i år. Enheten har samarbetat med Västerhöjdsgymnasiet och deras kurs i arkeologi samt medverkat i museets höstlovsprogram. Enheten har utfört 24 föredrag eller föreläsningar vid olika arrangemang, framför allt utanför museet. Enheten har även publicerat 9 artiklar. För listor över föredrag och artiklar, se bilaga.

Uppdragsverksamhet

Kulturmiljöenheten har genom sin antikvariska kompetens medverkat i och utfört ett flertal olika typer av projekt/uppdrag. Dessa utgörs av arkeologiska utredningar, arkeologiska förundersökningar och undersökningar, kulturhistoriska förstudier, forskningsprojekt, osteologiska uppdrag, byggnadsvårdsuppdrag, informationsuppdrag (till exempel informationsskyltar vid fornvårdsprojekt) med mera. För listor över utförda uppdrag, se bilaga.

Enheten har dessutom medverkat i större regionala samarbetsprojektet såsom StadsGIS och Länsstyrelsens projekt Vårda Vattendragens Kulturarv. Enheten har även under hösten deltagit i ett kommande västsvenskt projekt under namnet Vart tog kioskerna vägen? med författande av en historisk överblick.

Under de senaste åren har ett flertal olika arkeologiska undersökningar utförts i samband med ny dragning av väg 44 i Lidköpings kommun. De två sista utfördes under våren 2016 då två fornlämningar, båda från äldre järnålder, slutundersöktes i Sävare socken.

Enheten har färdigställt 26 bebyggelsehistoriska rapporter och 23 arkeologiska rapporter. För listor över utförda ärenden, se bilaga.

FÖREMÅLSENHETEN

Sammanfattning

I samband med den nya organisationen, som trädde i kraft i januari 2016, förändrades enhetens personalfördelning. Till den arkeologiska samlingen, som har ett stort oregistrerat material i det så kallade rapportmagasinet, tillsattes en särskild tjänst med arkeologisk kompetens. Under året tillsattes också en ny konserverstjänst. Enheten är trots detta underbemannad, särskilt i relation till den stora samling som museet förfogar över. En extra resurs från den publika enheten arbetade därför en dag per vecka med bland annat inventering i magasinet. På grund av personalbristen fick löpande arbeten såsom hantering av föremål i samband med utställningar och lån prioriteras. År 2016 präglades också av övergången från databasen Sofie till Primus.

Städning och kontroll

Under våren genomfördes den sedvanliga skadedjurskontrollen i textil- och möbelmagasinen. Några enstaka klädesmalar påträffades, men inga pågående angrepp kunde upptäckas.

Den lägenhet och det vagnsmuseum som enheten ansvarar för i Falkängen i Hällekis städades och kontrollerades inför öppnandet i början av maj 2016. I lägenheten finns sedan tidigare angrepp av trägnagare i golv och enstaka möbler, vilket är en konsekvens av att byggnaden står ouppvärmd. Problemet finns i flera fastigheter i området. I ett förråd på vinden i lägenheten hittades även rester av skadedjursangrepp, såsom mal och änger.

Inventering

En placeringsinventering av föremål i möbelmagasinet avslutades under året och mindre skåp och hyllor flyttades till mer effektiva förvaringsutrymmen. I samband med förflyttningen fotograferades föremålen och katalogiseringarna kompletterades.

Majoriteten av Fornbyns byggnader har inventerats på sina föremål under 2016. Som grund låg en tidigare inventering och mycket extra arbete lades på att reda ut vart föremål har tagit vägen. Utredningsarbetet blev inte helt klart vid årets slut. För att underlätta framtida inventeringar och översyn av föremål bör alla de föremål som placeras utanför magasinets väggar vara fotograferade.

Tack vare den nya tjänsten med en arkeologisk kompetens lades ett särskilt fokus på en genomgång av det arkeologiska sockenmagasinet, där 37 socknars material inventerades.

Övergång till Primus

Höstens arbete inleddes med planering och överföring av databasen Sofie till Primus. Vid årsskiftet var den nya databasen klar för användning. Det som återstod var alla bilder (drygt 150 000) som skulle laddas in. Vid årsskiftet återstod dessutom ett stort arbete som handlar om att städa och anpassa databasen Primus till museets förhållanden. En kurs för användarna hölls i mitten av december av leverantören KulturIT.

Lånehantering

20 stycken långa lån (före detta depositioner) skrevs om under året och föremålen besiktigades på plats. Låntagarna var spridda över hela länet. I samband med omläggningen kompletterades lånehandlingarna med bilder för att underlätta för både låntagare och för museets personal att identifiera vilka föremål som avses. Några lån upphörde under året och föremålen återplacerades i museets magasin.

Under 2016 inkom ett antal lånförfrågningar från utlandet och från större Svenska museer och museets nya konservator har bland annat hanterat de utländska ärendena. En vas av Agnes de Frumerie kommer att ställas ut i Paris under våren 2017, på Grand Palais, i utställningen "Rodin, l'exposition du centenaire". Tre skulpturer av Agnes de Frumerie kommer att visas på Mjellby Konstmuseum och även den utställningen äger rum under våren 2017. En brudbänk kommer att ställas ut i Berlin vid Martin-Gropius-Bau i utställningen "The Luther Effect. Protestantism – 500 Years in the World". Samtliga större låneärenden har omfattat kontakter med långgivare, transportörer och i fallet med brudbänken även ansökan om tillstånd för utförelse av äldre kulturföremål. Föremålen dokumenterades före utlån med detaljfotografering och tillståndsbedömning, för att på så sätt kunna hävda eventuella skador som uppstår under transport och utställningstid.

Publik verksamhet

De utställningar i egen regi som enheten aktivt medverkat i under 2016 var FULT?, KLAPPAR I JULETID samt BROTTSTYCKEN.

Magasinet har haft studiebesök och visningar vid 15 tillfällen för sammanlagt 90 personer. De bokade grupperna kom främst från olika utbildningar, till exempel Axevalla Folkhögskola och Folkuniversitetet Tibro, men enheten och magasinet besöktes även av enskilda studenter och forskare.

Den 12 november hölls det årliga evenemanget Öppet magasin som under 2016 lockade cirka 200 besökare.

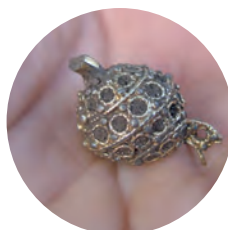
Registrering

Under 2016 ökade föremålsdatabasen (Sofie) med 1 419 poster, av dem tillhör 542 den arkeologiska samlingen. De 22 stycken nya accessionsnummer som tillkom under året är till största delen arkeologiskt material, som hittats omärkta i samlingen. Någon aktiv insamling av föremål gjordes inte under 2016.

Övriga ärenden

Under 2016 handlade den arkeologiska delen av enheten 19 ärenden, bland annat provtagningsbeslut och remissvar. 8 forskarbesök gjordes till den arkeologiska samlingen under året. Enheten har också förberett och administrerat kontrollbesök från Statens Historiska Museum angående deponerade föremål i en monter i Varnhems klosterkyrka.

Under 2016 gjordes också ett antal utredningar och rapporter, bland annat en nulägesrapport för den arkeologiska samlingen vid Västergötlands museum, en tidsstudie rörande registrering av arkeologiska föremål och en utredning av ägandeförhållandet kring det stenmaterial som förvaras i Domprosteladan.

ARKIVENHETEN

Sammanfattning

Under 2016 har arkivfunktionen vid Västergötlands museum fokuserat på utveckling med kvalitet i fokus. Enheten har jobbat enligt de principer som finns i kvalitetssystemet LEAN i sitt arbete. Enhetens flöden har förbättrats genom upprättande av funktionella arbetsplatser åt alla anställda, upprättande av ett arkivkontor och ett accessionsrum för mottagande av arkivhandlingar. Vid sidan om detta har ett flertal standarder tagits fram för att skapa förutsättningar för att jobba enhetligt och enligt best practices.

Dessa är:

- Nya rutiner för bildbeställningar har upparbetats innehållande ny prislista och ny och smidig hantering för fakturering.
- Nytt accessionskvitto för arkiv upprättat.
- Standard för accession av bildarkiv.
- Standard för accession av arkiv.
- Standard för förtecknande av personarkiv.
- Standard för förtecknande av bildarkiv.
- Standard för tillfogande av identitetsnummer i bildarkiv.
- Standard för förtecknande av samlingar i arkivet.

Enhetens utveckling har också varit i fokus under året och har inneburit aktiviteter såsom studiebesök hos arkivet vid Jönköpings läns museum, Arkiv Digital i Lyrestad och föreläsningar hos Skara Släktforskarförening. En annan del i utvecklingen har varit utbildningssatsningar för enhetens personal och dessa har varit:

- Arkivkurs innehållande grunderna i arkivering enligt allmänna arkivsystemet.
- Släktforskningskurs innehållande grunderna i släktforskning.
- En fyradagars fortbildningskurs i hanteringen av historiskt fotografiskt material med en fotokonservator. Kursen motsvarar den kurs som ges vid konservatorutbildningen i Göteborg.
- Kurs i verksamhetssystemet Primus.

Utåtriktad verksamhet

Kursverksamhet och nätverk

Med start i den fotohanteringskurs som hölls i mars-april och då omgivande museer erbjöds att delta i kursen, etablerades ett samarbete mellan Falbygdens museum, Tidaholms museum och Västergötlands museum. Samarbetet har rört arkivfrågor så som fotohantering, bevarandefrågor och skanning. Utbytet har varit givande och nätverksträffarna kommer att fortsätta.

Brukargrupper

Två stycken brukargrupper har under året skapats och båda har haft sin utgångspunkt i de fotografier som finns i museets samling. Den första brukargruppen inkom med önskemål om att använda fotografier ur Anders Karlssons samling och det gällde då socknarna Kilanda, Starrkärr och Skepplanda. Efter möten med gruppen visade det sig, att i de mer än 14 000 skannade bilder som härrör från Anders Karlsson, inte återfanns de bilder som efterfrågades.

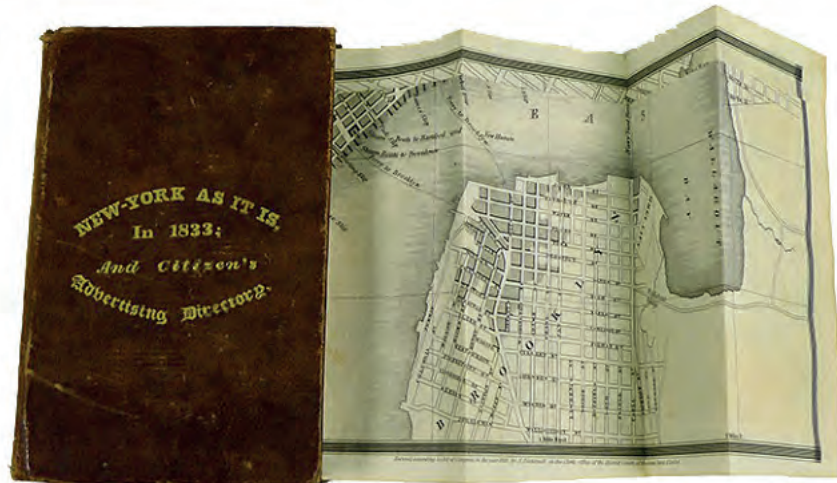
Brukargrupp nummer två, ett samarbete mellan Skara Släktforskarförening och arkivenheten, har varit desto mer framgångsrikt. Utgångspunkten för samarbetet har varit den unika bildsamling som härrör från Nils Edvard Forssell och i vilken stora delar av Skaras borgerskap finns avporträtterade under perioden 1860-70. Till de flesta av bilderna finns ett personnamn kopplat och släktforskarföreningen har med stort engagemang släktforskat fram uppgifter kring vilka dessa personer är. Detta har i sin tur gett information kring hur personerna relaterar till varandra och mycket mera. Samarbetet fortsätter under kommande år.

Arkivens dag

Arkivens dag i november 2016 hade temat "Välkommen hem". Då Skaraborgs Läns Hemslöjdsförenings arkiv finns i samlingen låg det nära till hands att hämta skisser över ryamattor, broderier och bonader ur deras arkiv.

Månadens föremål

Under året har Månadens föremål varit arkivhandlingar vid ett par tillfällen. En Guidebok över New York från 1833 och oanvända glasplåtar för fotografering i sina originalkartonger har visats.

Forskarservice

En viktig del av arbetet i enheten är att tillgängliggöra de arkivhandlingar som finns i arkiven. Merparten av alla förfrågningar inkommer via e-post till enheten. Förfrågningsförfarandet är till fördel för enheten och möjliggör följdfrågor, tid för förberedelse, framtagning av arkivalier inför besök och tidsbokning. Enskilda arkivhandlingar kan också skannas och skickas som filer via e-post. Målsättningen är att förfrågningar, både interna och externa, ska besvaras samma dag som de inkommer.

Enskilda arkiv

Under det gångna året har flera nya arkiv inkommit. Ett av de större var ett personarkiv efter järnvägsentusiasten Bo Landin från Mariestad omfattande cirka sju flyttkartonger. En mer ovanlig arkivhandling som inkommit är en handskriven bok innehållande berättelser av karaktären sagor som tillhört Nikolaus Engström, född 1838 i Norra Härene.

Exempel på arkiv som förtecknats under året är:

- H & LW Kylbergs Jordbruksaktiebolag. Detta arkiv innefattar också Helledahls gård och handlingar från LW Kylberg för att handlingarna skall kunna hållas samman.
- Gössätters Aktiebolags arkiv.
- Ida Muhrs personarkiv.
- Hillevid Schoughs personarkiv.

Bildarkiv

Med avstamp i den helt nya Technical Guidelines for Digitizing Cultural Heritage Materials (FADGI) har arbetet inletts med att uppdatera bildarkivets arbetsrum. Detta har målats om och fått en icke reflekterande grå färg som inte påverkar skanningsprocessen samt nya arbetsytor. Samtidigt har de arkivhandlingar som fanns placerades i kontorsrummet fått en lämpligare placering i arkivet.

Som direkt följd av den tidigare nämnda fotohanteringskursen har bildarkivets daguerreotyper och ambrotyper inventerats, förtecknats och förpackats om i speciellt framtagna arkivboxar där de ömtåliga fotografierna packats in i neopolen och arkivkartonger som måttanpassats till bildarkivets plåtlådor.

Konserveringsåtgärder

Bildarkivet har under december gett en fotokonservator i uppdrag att restaurera och konservera sex stycken daguerreotyper och ambrotyper ur Nils Edvard Forsells unika bildarkiv.

Accessioner

Bildarkivet har under året tagit emot ett flertal fotoarkiv varav ett kommit från Egil Torgny, född 1927 och boende på Norra Liden 11 i Göteborg. Egil jobbade redan som pojke på Skaraborgs läns Tidning och blev senare direktörsassistent på tidningen. År 1959 lämnade Egil SkLT för att bli disponent på Tidningen Dagen. Ett par år senare blev han Vice VD på Helsingborgs Dagblad. Senare blev Egil VD på Bohuslänningen. År 1978 utsågs Egil Torgny till VD för Förenade Landsortstidningar (FLT) där han blev kvar till pensionen 1988.

I samband med Egils fotoarkiv inkom även hans fars fotoarkiv. Einar G. Torgny, född 4 juli 1893 i Kristine församling i Kopparbergs län och död 19 augusti 1973 i Skara Domkyrkoförsamling. Einar Torgny var under sin livstid verksam som direktör för Skaraborgs läns Tidning under tiden 1943-1960. Han ingick också i stadsfullmäktige och drätselkammaren, var huvudman i Skaraborgs läns Sparbank med mera. Han var från 1938 styrelseledamot i Svenska Tidningsutgivareföreningen. Tävlingsförare i Skara Motorklubb och ordförande i Skara IF 1933-35 och han var också med vid bildandet av Gamla SI-kamrater och dess ordförande under många år.

Bildarkiv efter fotograf Bertil Malm, född 26 juli 1907 i Kymbo och död 16 mars 2007 i Tidaholm. Bertil bodde i Ettak, Granstugan, i Tidaholm. Motiven är porträtt, miljöer från Ettak och personer kring Ettaks kungsgård. Vardag och fest skildras i cirka 300 glasplåtar.

Bildarkivet efter Fototjänst i Vedum har också omhändertagits och det har förtecknats cirka 2 000 bilder. När detta bildarkiv inkom är oklart då det under längre tid varit placerat i magasinet. Fototjänst arkiv är mycket omfattande och av de cirka 17 drickabackar med negativ som arkivet innehöll återstår fortfarande en femtedel att gå igenom och förteckna.

Bildarkivet efter Per Adolf Larsson, Tidän. Född 23 juni 1891 i Saleby, Skaraborgs län och död 14 mars 1961 i Götlunda, Tidans kommun, Västergötland. Vid ett senare tillfälle har ytterligare en accession inkommit under oklara omständigheter. Dessa hade placerats i museets magasin och togs under 2016 omhand. Adolf Larsson arbetade vid yllefabriken i Tidän men fotograferade vid sidan om sitt arbete. Så småningom kom han att öppna fotoateljé på Åvägen i Tidän. Det är okänt vad hans ateljé kallades.

Bildbeställningar

Bildarkivet har också tagit emot och administrerat bildbeställningar. Under året hanterades 53 stycken bildbeställningar innehållande 224 bilder och dessa har varit fördelade mellan museets interna användare och externa användare i ungefär lika stora delar. Antalet forskarförfrågningar om bilder i bildarkivet är dock mycket större än antalet faktiska bildbeställningar. Under året inkommer också en stor mängd information om bilder i arkivet, vilket kräver uppdateringar.

Ämbetsarkiv

Museets egen arkivbildning som växt fram under lång tid har nu börjat förtecknas. Arbetet innebär att varje volym ordnas kronologiskt och rensas från dubletter och förtecknas in i det digitala arkivförtecknings-systemet Visual arkiv. Under året har 745 volymer förtecknats in och här kan nämnas alla register och liggare, alla SAMDOK-projekt, ämbetets eget fotoarkivs negativ. Personalakterna har ordnats enligt personnummer vilket är brukligt i arkiv.

I ämbetsarkivets ekonomihandlingar har arbetet inneburit att vi kunnat gallra cirka 460 arkivkapslar innehållande verifikationer med 10 års gallringsfrist i enlighet med Riksarkivets författningssamling, RA-FS 2015:2, angående gallring av räkenskapsinformation. Västergötlands Fornminnesförenings tidskrift har arkiverats och skrivits in i Visual arkiv. I samband med detta har den största delen av föreningens restboklager förflyttats av arkivets personal till ett eget rum i anslutning till museets publika del och som är åtkomligt för föreningens medlemmar även då magasinet är stängt.

Ämbetets nya arkivredovisning

För att möta framtiden och de krav som kommer i samband med en övergång från analog till digital ärendehantering har det parallellt med övrig verksamhet i arkivet pågått en processkartläggning av museets verksamhet och detta har skett i verksamhetssystemet Visalfa. Detta är ett verksamhetssystem som är speciellt anpassat för ändamålet och där det samtidigt skapas dokumenthanteringsplaner till gagn för verksamheten. Syftet med denna processkartläggning är att upprätta en verksamhetsbaserad arkivredovisning över verksamhetens handlingar i enlighet med Riksarkivets författningssamling, RA-FS 2008:4.

Vid årsskiftet 2016-2017 avslutar Stiftelsen Västergötlands museum sin gamla arkivbildning och allmänna arkivsystemet och går över till att använda den verksamhetsbaserade arkivredovisningen för sin informationsförvaltning. Det innebär att diariet från och med 2017 skapas utifrån den klassifikationsstruktur som bildas vid processkartläggningen. Arbetet med att implementera den nya strukturen startar därmed.

Integrationsprojekt

Under en tremånadersperiod praktiserade 23-årige Mohammad Abu Jwayyed från Damaskus på arkiv-enheten. Syftet med praktiken var i första hand språkträning, att skapa en förståelse för arbetsplatsen och att få en första erfarenhet av den svenska arbetsmarknaden. Mohammad jobbade med att upprätta register över böcker samt skannade i bevarandesyfte fotografier tillhörande Roths arkiv över Gudhems kloster.

ENHETEN BESÖKSMÅL & PARKER

Sammanfattning

Enheten Besöksmål & parker tillkom i och med omorganisationen som antogs tidigt under 2016. Till enheten anställdes en byggnadsantikvarie som tillträdde i juni månad. Antikvarien ansvarar för de yttre besöksmålen – Fornbyn, Heljesgården, Ölanda kapell med flera. I tjänsten ingår uppdraget att i samverkan med museets övriga enheter och särskilt serviceenheten utveckla besöksmålen, bevaka dem antikvariskt och att vårda och utveckla parkmiljöerna runt dem.

Fastigheter

Fornbyn

Många av fastigheterna i Fornbyn har ett stort vårdbehov på grund av eftersatt underhåll. Under 2016 har snickarbodens bakre vägg renoverats och färdigställt, liksom delar av Härjevadskyrkans tak. Det kors som togs ner 2015 har renoverats och återplacerats på taketsnock.

Karlebyladugårdens tak dömdes ut redan 2001 och har på grund av organisatoriska förändringar, chefsbyten, bristande ekonomiska förutsättningar med mera inte varit prioriterat. Under 2016 togs nya offerter in från tre stråtakläggare och det anbud som lämnades av Ni & Wi Timmer och Tak antogs. Under 2016 togs stråtakets ner och ett nytt undertak lades med takpapp, som kommer att fungera som underlag för det nya tråtak som ska läggas under våren 2017. Lyckligtvis var den undre konstruktionen inte rötskadad. Under året togs också anbud in för omdragning av el i Karlebyladugården.

Efter studier av byggnadernas historia kunde det konstateras att vissa gårdsbilder skulle kunna omstruktureras för att bättre gestalta byggnadernas ursprungliga betydelse. Även de texter som finns i husen behöver skrivas om. Några påtagliga trädgårdsförändringar gjordes inte under 2016, däremot påbörjades röjning av sly runt väderkvarnen i Fornbyn.

För projektet Tidsresan hyrdes två grisar och fem hönor in till Fornbyn. Under 2016 saknades personal med utbildning för djuransvar under sommarmånaderna och därför togs djuren in under perioden augusti till oktober. Fornbyantikvarien medverkade i projektet Tidsresan.

Heljesgården

Under 2016 lades verksamheten vid Heljesgården i malpåse. Efter flera år av minskande verksamhet inleddes en mindre utredning av situationen kring Heljesgården. Den arbetsgrupp som enligt testamentet skulle utföra praktiskt arbete och driva gården finns av bland annat åldersskäl inte kvar, utan gården har skötts av museets vaktmästare och av en timavlönad gårdskar under det senaste året.

År 2013 sammanställdes en vård- och underhållsplan för museets alla byggnader. Man kunde då konstatera att taket på ett av uthusen vid Heljesgården redan då var i behov av underhåll. Några av fönstren på man-gårdsbyggnaden har ett eftersatt underhåll och har tagits in till museet för renovering.

Under 2016 gjordes också en skydds rond vid Heljesgården och flera högväxta gamla träd ansågs utgöra en risk. Samtliga uthus bedömdes vara olämpliga för publik verksamhet, liksom bostadshusets vind som saknar nödutgång och vars trappa inte uppfyller krav på säkerhet.

Under vår, sommar och höst sköttes gräsytor, nedskärning av sly med mera och de odlingsytor som inte är utarrenderade plöjdes, såddes och skördades på traditionellt sätt med häst. Den svarthavre som skördades tröskades också på Heljesgården.

Under hösten grävdes ett nytt avlopp, vilket var ett krav för framtida publik verksamhet. Detta kunde finansieras av den skog som togs ned på gården.

Byggnadsantikvariska uppdrag

I tjänsten ingår också att bistå Kulturmiljöenheten med byggnadsantikvarisk kompetens. Fornbyantikvarien har under 2016 utfört antikvarisk medverkan vid fasadrenovering av Norra Vings kyrka samt antikvarisk medverkan vid renovering av dammarna vid Mössebergsparken, samt varit remissinstans till Götene, Fal-köpings och Karlsborgs kommuner.

Utbildning

Under 2016 deltog fornbyantikvarien i en Trädgårdshistorisk konferens på Fredriksdals friluftsmuseum i Helsingborg och i PRIMUS-kursen.

ADMINISTRATION

Sammanfattning

Enheten svarar bland annat för ekonomi-, personal- och styrelseadministration, inköp och museets diarium. Under 2016 har enheten bland annat servat de övriga enheterna med en stor variation av tjänster – information och marknadsföring, utskrifter av Kulturmiljöenhetens rapporter, evenemangsbiljetter och utställningstexter, utskick av programblad, affischer och vernissagekort. Enhetens personal har också bistått som extraresurs i receptionen.

Ekonomi

Museets ekonom handlägger budget och månatlig redovisning och ingår i ledningsgruppen. Ekonomen bistår också vid upphandlingar och avtalsskrivningar. Se mer i förvaltningsberättelsen och årsredovisningen.

Information

Under 2016 utvecklades Västergötlands museums närvaro på webben och Facebook. Museets hemsida har i stort sett haft ett oförändrat grundutseende och uppbyggnad under 2016, men antalet besökare har ökat explosionsartat. Under året hade sidan 90 931 besökare, en ökning med cirka 124 % jämfört med 2015. Sidan är stationerad hos webb-företaget Websolution i Skara.

Museets sida på Facebook hade i början av året 1 044 personer som gillade sidan. I slutet av året hade siffran ökat med cirka 98 % till 2 063 personer som gillade. Under året har museets 382 inlägg på Facebook setts av 260 894 personer. Museet hade vid årets slut 461 följare på Instagram.

En nyhet för 2016 var de digitala annonser som museet publicerade via Facebook och Instagram. Annonseringen på sociala medier slog ut mycket väl. Från maj då denna typ av annonsering påbörjades och året ut visades museets 21 olika annonser 1 724 417 gånger och nåddes ut till 712 280 personer.

Vid varje arrangemang och nya utställningar skickades informationsbrev ut via e-post. I slutet av året var antalet personer som fick detta utskick 2 216.

Den årliga digitala julkalendern på webben publicerades under december månad. Den beskrev skaraborgska uppfinningar, produkter och företeelser.

Månadens föremål har publicerats på hemsidan och i Skaraborgs läns Tidning med foto och text.

SERVICEENHETEN

Sammanfattning

Serviceenheten, som ansvarar för museets vaktmästeri, säkerhet, snickeri, posthantering, fastighetsunderhåll, fordon och parkvård, har under året genomgått en organisatorisk förändring. Två vaktmästartjänster med huvudsaklig placering i Fornbyn togs bort och tjänsterna ersattes av Farmartjänst som därmed sköter museets gräsytor och grusgångar. Under året skedde också en pensionsavgång och en rekrytering av en vaktmästare med samordnarroll påbörjades under senhösten 2016.

Museibyggnadens underhållsbehov har setts över kontinuerligt under året, bland annat installerades ett nytt staket vid dammen i sköldrummet, liksom en ny handikappshiss som leder via trappan ner till källarvåningen och medeltidsutställningen.

Fastighet

Under 2016 genomgick museets samtliga hissar större renoveringar och den nya handikappshissen som tidigare nämndes installerades. Renoveringen av taket på Karlebyladugården i Fornbyn påbörjades. Det äldre och utdömda stråttaket togs ner och ett spåntak med tjärpapp sattes upp. Undertaket med tjärpapp kommet att täckas med ett nytt stråttak under våren 2017. Ett flertal av Fornbyns mindre hus reparerades, bland annat snickeriets bakre vägg och Härjevadskyrkans tak.

Snickeri

Verkstaden har under 2016 gjort betydande insatser för att bygga och underhålla utställningar samt att tillverka och vårda Fornbyns bänkar, rekvisita till Tidsresan med mera.

Under 2016 producerades utställningarna BIRDS FOR NERDS, IMAGINE, LEDNINGSPLATS BJÖRN, PIXLAR och KLAPPAR I JULETID i museets snickeri.

Evenemang

Enheten medverkar i de flesta evenemang under året och stöttar de övriga enheterna med teknik, ljud, ljussättning, montering av skyltar, scener med mera. Bland de större evenemangen hör Kulturnatten och julmarknaden på Kråks.

STATISTIK

Besök och visningar

Det totala antalet besökare i museets huvudbyggnad, i Fornbyn, på Kråks herrgård och i Varnhem var 120 696 (84 911 året innan), en tydlig ökning.

Antal besök under året i åldrarna 0-26 år var 14 614. Antal skolklasser var 70 och antal visningar totalt 83 stycken.

Webb och sociala medier

Museets hemsida har under året haft 90 931 besökare, en ökning med cirka 124 % jämfört med 2015.

Museets sida på Facebook hade i början av året 1 044 personer som gillade sidan. I slutet av året hade siffran ökat med cirka 98 % till 2 063 personer som gillade. Under året har museets 382 inlägg på Facebook setts av 260 894 personer. Museet hade vid årets slut 461 följare på Instagram.

EXTERNA BIDRAG

Boverket: Handikapphiss, 93 000 kr

Grevillis fond: Dokumentärfilm om utgrävningarna i Varnhem, 200 000 kr

Länsstyrelsen i Västra Götaland: Projektet StadsGIS, 120 000 kr

Länsstyrelsen i Västra Götaland: Ruinvård, kyrkoruinen i Varnhem, 400 000 kr

Skara kommun: Integrationsprojekt, 78 041 kr

Skara kommun: Överbyggnaden i Varnhem, 300 000 kr

Sparbanksstiftelsen Lidköping: Dokumentärfilm om utgrävningarna i Varnhem, 450 000 kr

Sparbanksstiftelsen Skaraborg: Sten – utställningskatalog och utflyktsguide, 40 000 kr

Stiftelsen Henning Ahlsons fond: Inköp av Torbjörn Nolkrantz konstverk, 50 000 kr

Västergötlands Fornminnesförening: Lokalhistoriskt seminarium, "Samtidsarkeologi och kalla kriget",
10 000 kr

PERSONAL

Administration

Hanna Eklöf, museichef
Peter Holm, informations- och kommunikationsansvarig
Kristina Johansson, ekonom
Susanna Johansson, assistent
Lotta Liljedahl, assistent

Arkiv

Inge Arvidsson, kanslist
Marie Forsell, museiassistent
Solveig Holm, museiassistent
Anneli Jonsson, kanslist
Carina Seiberlich, arkivarie

Besöksmål & parker

Andreas Lindblad, antikvarie, fr.o.m. 1/6
Michael Norman, hantverkare

Föremål

Johanna Austrin, textilkonservator
Ylva Nilson, antikvarie
Amanda Sörhammar, konservator, fr.o.m. 1/10

Kulturmiljö

Anders Berglund, arkeolog
Thomas Carlquist, byggnadsantikvarie, t.o.m. 31/10
Robin Gullbrandsson, byggnadsantikvarie, fr.o.m. 15/2
Catharina Henriksson, arkeolog
Maria Norrman, arkeolog
Maria Vretemark, arkeolog/osteolog

Publik

Göran Elisson, utställningsformgivare
Ulrika Eriksson, pedagog
Ulrika Grip, receptionist
Jenny Hallström, receptionist, fr.o.m. 1/12
Maud Lagerborg, pedagog, t.o.m. 17/6
Seraphina Norman receptionist, 1/5-31/10
Hanna Svensson, receptionist, t.o.m. 31/5
Anette Stillner, receptionist, fr.o.m. 1/6
Ann-Katrin Wahss, antikvarie, t.o.m. 19/9

Service

Kent Andersson, hantverkare
Anne Jansson, vaktmästare, t.o.m. 30/6
Ingvar Karlsson, vaktmästare, t.o.m. 30/6
Glenn Oscarsson, museitekniker
Bengt Rud, vaktmästare, t.o.m. 30/9
Hans-Göran Svensson, snickare

Tillfälligt anställda

Niklas Borg

Thomas Carlquist

Hannes Elisson

Agneta Filmer-Sankey

Morgan Gustafsson

Jenny Hallström

Therese Holmgren

Jan Karlsson-Zander

Clara Karpeby Johansson

Chelsie Norman

Delphiné Norman

Seraphina Norman

Moa Paulsson

Robin Persson

Agnes Planck

Agneta Sachs

Lotta Stenqvist

PROGRAM

- 17/1 Julgransplundring.
20/1 Onsdagskvällen: Det angelägna museet 2016 – träffa museichefen.
23/1 Invigning av utställningen Hembygd – någonstans i Sverige.
27/1 Onsdagskvällen: Resandeblood. En musikföreställning om romernas historia i Sverige, förr och nu.
16-21/2 Sportlovsskoj på museet: Fågeljakt på museet.
10-13/2 Sportlovsskoj på museet: Gör en fågelfröautomat till småfåglarna.
20/2 Invigning av utställningen Birds for nerds – Birds and birdwatchers at Lake Hornborga.
24/2 Onsdagskvällen med film. Alfred Hitchcocks Fåglarna.
2/3 Onsdagskvällen: Ett år vid Hornborgasjön. Fågelskådaren Kent-Ove Hvass berättar och visar bilder.
5/3 Invigning av utställningen Stötta manligt företagande inför Internationella Kvinnodagen den 8 mars.
8/3 Internationella kvinnodagen: Kvinnan i centrum, musikframträdande av Moa Blücher band.
9/3 Onsdagskvällen: Härskartekniker och att coacha sig själv, föredrag.
16/3 Onsdagskvällen: Kass Humor – en ny komet på humorhimlen. Humorgruppen berättade om genomslaget på YouTube.
30/3 Onsdagskvällen: I Agnes de Frumeries fotspår, föredrag av Göran Elisson.
2/4 Invigning av utställningarna Berättelser om flykt och Röda Korset i Skara 100 år.
6/4 Onsdagskvällen: Internationellt hjälparbete – möjligheter och hinder.
13/4 Onsdagskvällen: Inspirationskväll för föräldrar och förskolepersonal.
14/4 Invigning av utställningen Kan själv! – en ljudupplevelse för de allra minsta barnen.
14/4 Invigningsprogram, Kan själv! Ljud: Babyrytmik.
20/4 Onsdagskvällen, tema trädgård: Pionpassion
27/4 Onsdagskvällen, barnteater: Känslor i färg.
Maj Skara Biodlarförening sköter bigården i Fornbyn.
4/5 Onsdagskvällen, tema trädgård: Mötesplats trädgård.
8/5 Jubileumstal: Röda Korset – 100 år i Skara med tal av Shirin Persson.
11/5 Onsdagskvällen, tema trädgård: Odlar egna grönsaker.
18/5 Onsdagskvällen: Antikviteter och kuriosa på Kråks. Visning av föremål och interiörer från 1700-talet.
25/5 Onsdagskvällen: Bill Mountain bluegrass, konsert i Fornbyn.
28/5 Hundutställning i Fornbyn.
29/5 Mors dag: Fira Mor i Fornbyn!
Juni Skara Biodlarförening sköter bigården i Fornbyn.
4/6 Invigning av utställningen Imagine – Erik Johansson, fotograf/bildskapare.
4/6 För människor på flykt: Come together – en gränslös festival i Fornbyn.
11/6 Invigning av utställningen Fult?
18/6 Skaraträffen i Fornbyn: Street Stars Cruisers fordonsutställning.
19/6 Taxklubben rasutställning i Fornbyn.
24/6 Tradition: Midsommarfirande i Fornbyn.
25/6 Friluftsgudstjänst i Fornbyn.
30/6 För barn: Medeltidsfest med gycklarna Knaster & Knas.
Juli Skara Biodlarförening sköter bigården i Fornbyn.
16/7 Skarastämman – Folkmusikfest i Fornbyn.
28/7 Musik på slott och herresäten: I underlandet, ett arrangemang av Skara kommun.
31/7 Veteranfordonsträff i Fornbyn.
Augusti Skara Biodlarförening sköter bigården i Fornbyn.
12/8 Lunchkonsert för barn: Bastard barock, ett arrangemang av Skara kommun.
17/8 Musik på slott och herresäten: I mandelträdets skugga, ett arrangemang av Skara kommun.
19/8 Cirkusskolans avslutning i Fornbyn.
24/8 Nostalgi i Fornbyn: En riktig dans- och festkväll. Konsert med Five Teddys med mera.

- 10/9 Bakluckeloppis i Fornbyn.
 18/9 Taxklubbens rasutställning i Fornbyn.
 1/10 Familjedag i Händenestugan som avslutning av Tidsresan.
 1/10 Invigning av utställningen Ledningsplats Björn.
 5/10 Onsdagskvällen: En upptäcktsresa till Skaraborgs hjärta, föredrag av Mark Isitt.
 12/10 Onsdagskvällen: Stick- och virkkafé på museet.
 15/10 Invigning av utställningen Pixlar – mellan Pong och Playstation.
 15/10 Kulturnatten: 90-talet tur och retur. Diskotek, restaurang, show och konsert på Kråks.
 19/10 Onsdagskvällen: Barnboken i en kontext av Pokémon Go.
 21-22/10 Spökvandring i Fornbyn: Barnhemmet Boneca.
 26/10 Onsdagskvällen: Till och från Transsylvanien.
 29/10 Lokalhistoriskt seminarium: Samtidsarkeologi och kalla kriget.
 1-3/11 Höstlov på museet: Pixlar, pyssel och arkeologi.
 2/11 Onsdagskvällen: Sveriges dataspelshistoria.
 9/11 Onsdagskvällen: Handens kunskap – ett verktyg för arkeologisk tolkning, föredrag av Katarina Botwid.
 12/11 Öppet magasin.
 12/11 Arkivens dag: Välkommen hem!
 12/11 Invigning av utställningen Inspirerade av datorspel, tv-spel och film.
 16/11 Onsdagskvällen: Försvunnet så som i en dröm, föredrag av Christopher O´Regan.
 23/11 Onsdagskvällen: Vad kan en dräkt berätta? Föredrag på Kråks herrgård av Therese Holmgren.
 26-27/11 Kråkjul. Julmarknad på Kråks herrgård.
 26/11 Invigning av utställningen Klappar i juletid.
 30/11 Onsdagskvällen: Blues på museet. Konsert med Basement Blues.
 7/12 Onsdagskvällen: Uppesittarkväll med marsipantillverkning.
 14/12 Onsdagskvällen: Julkonsert i Fornbyn.

FÖREDRAG

- 13/1 Maria Vretemark. Osteologi, läran om ben. Göteborgs universitet.
- 26/1 Maria Vretemark. Kyrkoruinen i Varnhem – tidiga spår av kristnandet. Visning för Sveriges biskopar. Varnhem.
- 10/2 Maria Vretemark. Varnhem innan munkarna kom. Skaraborgs Seniorer. Medborgarskolan Skövde.
- 25/2 Maria Vretemark. Varnhem innan munkarna kom. STF årsmöte. Varnhem.
- 4/3 Maria Vretemark. Djurbenen från Pasvik – en berättelse om tidigmedeltida jakt, fiske och djurhållning i Sör-Varanger. Symposium Hunters in Transition. Tromsø Universitet.
- 8/3 Maria Vretemark. Varnhem – vad händer i år? Varnhem.
- 9/4 Maria Vretemark. Varnhem innan munkarna kom. Stiftshistoriska sällskapet. Varnhem.
- 21/4 Maria Vretemark. Utgrävningarna i Varnhem – nya rön om Västergötlands kristnande. Västerås.
- 27-28/4 Robin Gullbrandsson. Kyrkogårdarnas gröna kulturarv. Bankeryds respektive Eksjö församlingshem.
- 1/5 Maria Vretemark. Varnhem – nya fynd från utgrävningarna. Varnhem.
- 20/5 Robin Gullbrandsson. Medeltida taklag i Skara stifts kyrkor. Älvdalen.
- 23/8 Robin Gullbrandsson. Medeltida taklag i Skara stifts kyrkor. Åsle kyrka.
- 1/9 Robin Gullbrandsson. Medieval Roof Trusses in Västergötland. European Association of Archaeologists, Vilnius, Litauen.
- 6/9 Maria Vretemark. Magnus Ladulås grav i Riddarholmskyrkan. Riksarkivet. Riddarholmskyrkan Stockholm.
- 18/9 Maria Vretemark. Utgrävningarna i Varnhem – nya rön om Västergötlands vikingatid. Sveriges Hembygdsförbund. Tånga Hed.
- 23/9 Robin Gullbrandsson. Visning av Brahekyrkan och Kumlaby kyrka, Visingsö.
- 25/9 Maria Vretemark. Utgrävningarna i Varnhem – nya rön om Västergötlands vikingatid. Skölvene.
- 27/9 Maria Vretemark. Sveriges äldsta kyrka? Om ett unikt fynd vid Varnhems kloster. Flämslätt.
- 11/10 Maria Vretemark. Utgrävningarna i Varnhem. Aktiva Seniorer. Skövde.
- 14/10 Robin Gullbrandsson. Mittelalterliche Dachwerke in Västergötland. Kirchheim am Ries, Tyskland.
- 21/10 Maria Vretemark. Erik den Helige, Birger jarl och Magnus Ladulås – om kungliga gravar och gravöppningar. Varnhem.
- 25/10 Maria Vretemark. Varnhem innan munkarna kom. Stockholm.
- 29/11 Robin Gullbrandsson. Arvet efter Brahe. Riddarhuset, Stockholm.
- 8/12 Maria Vretemark. Varnhem – från utgrävning till utställning. Skara.

PUBLICERAT

- Berglund, Anders: Gravarna kring S:t Olof i Falköping, i "Sten – en tidsresa", VFT 2015-2016.
- Carlquist, Thomas: Sten på Karlsborgs fästning, i "Sten – en tidsresa", VFT 2015-2016.
- Gullbrandsson, Robin: Portalerna i Skalunda och Häggesleds kyrkor, i "Sten – en tidsresa", VFT 2015-2016.
- Gullbrandsson, Robin: Medeltida taklag i Skara stifts kyrkor – en inventering, i "Sten – en tidsresa", VFT 2015-2016.
- Gullbrandsson, Robin: Dendrokronologisk undersökning av två medeltidskyrkor i Linköpings stift – Kumla och Norra Solberga, i "Fornvännen 2016/3".
- Vretemark, Maria: Från odling till bord och avfall, i "Kalmar mellan dröm och verklighet. Konstruktion av den tidigmedeltida staden". Red G. Tagesson & P. Carelli. Arkeologerna, Statens Historiska Museer.
- Vretemark, Maria: Kvinnor och män i Nya Lödöse – en olik historia, i "Kärlek Bohuslän". Årsbok 2016, Bohusläns museum.
- Vretemark, Maria: Living Conditions in times of plague (Arcini et al), i "Environment, Society and the Black Death. An interdisciplinary approach to the Late-Medieval Crisis in Sweden". Ed Per Lagerås. 2016.
- Vretemark, Maria: Erik den heliges skelett (Lovén et al.), i "Fornvännen 111" (2016).

KULTURMILJÖ UPPDRAG

Arkeologisk verksamhet

(AU-arkeologisk utredning, FU-förundersökning, UN-undersökning)

- AU 1, E20, delen förbi Mariestad, Mariestads kn.
- AU 1, E20, delen Ledsjö – Vilan, Götene och Skara kn.
- AU 1, E20, delen Götene – Mariestad, Götene och Mariestads kn.
- AU 1, Avloppsreningsverk, Lidköpings kn.
- AU 1, E20, delen Vårgårda – Ribbingsberg, Vårgårda kn.
- AU 1, E20, delen Ribbingsberg – Eling, Essunga och Vara kn.
- AU 1, E20, delen Eling – Vara, Vara kn.
- FU schaktkontroll av gravar inom Kv. Klockaren, Falköpings kn.
- AU Trädgårdsstaden III Ingebrotomten, Skövde kn.
- Fördjupat kunskapsunderlag Överbo, Varnhem, Skara kn.
- Kontroll av provborrning för Rv 49, Varnhemskorsningen, Skara kn.
- FU Kvarteret Löjan, Mariestads kn.
- Dokumentation vid Stationsgatan, Skövde kn.
- AU Brinkaskogen, inför nybyggnation, Vara kn.
- AU Gimmene–Velinga, inför ny vindkraftspark, Tidaholms kn.
- AU Nedervera, inför nybyggnation, Vara kn.
- AU Ny byggväg KSS, Skövde kn.
- AU Ny detaljplan KSS, Skövde kn.
- AU Vad, Tidån, inför nybyggnation, Skövde kn.
- FU RAÄ Falköping 40, schaktningsövervakning, Falköpings kn.
- FU RAÄ Friggeråker 106, inför nytt järnvägsspår, Falköpings kn.
- FU RAÄ Skara 83, Hospitalsgården, inför nybyggnation, Skara kn.
- FU RAÄ Skövde 73, inför nybyggnation inom Kv. Rönnen, Skövde kn.
- UN RAÄ Säware 97, 99 och 100, inför ny väg 44, Lidköping kn.

Osteologiska uppdrag

- Älvsby RAÄ 138, Norrbottens museum.
- Nya Lödöse, Arkeologerna Statens Historiska museum.
- Svaerholt fångläger, Tromsö universitet.
- Alingsås RAÄ 279, Lödöse museum/Västarvet.
- Remmene RAÄ 128, Herrljunga kommun, Lödöse museum/Västarvet.

Byggnadsantikvarisk verksamhet

Byggnadsminnen, besiktningar med mera

Enheten har besiktigt, och fört diskussioner om eller deltagit i renoveringsarbeten av, följande byggnadsminnen:

- Kungsvillan, Karlsborgs kn.
- Råbäckes mekaniska stenhuggeri, Götene kn. Fönsterreparation.
- Stora Ek, Mariestads kn. Diverse arbeten.
- Veterinärinrättning, Arkivet. Skara kn.
- Binnebergs tingshus, Skövde kn. Reparation av tak.
- Logen Vulcan, Tidaholms kn. Renovering av fönster
- Helénstugan, Skövde kn. Renovering tak.
- Mössebergsparken N. Svandammen, Falköpings kn. Restaurering.
- Hotel Billingen, Skövde kn. Renovering av fasader och torntak.
- Kavlås, Tidaholms kn. Diverse renovering.
- Mössebergsparken villa 26, Falköpings kn. Målning.
- Helénstugan, Skövde kn. Brandskydd.

- Valla tingshus, Töreboda kn. Putsrenovering.
- Fängelset, Mariestads kn. Ombyggnad.
- Piperska lazarettet, Götene kn. Målning.
- Djäkneskolan, Skara kn. Samråd inför omläggning av skiffertak.
- Elmereds f.d. komministerboställe, Falköpings kn. Restaurering av magasin.
- Sjötorps säteri, Vara kn. Utvändig restaurering av mangårdsbyggnad.
- Skara domkapitel, Skara kn. Fönsterrenovering.
- Skara vattentorn, Skara kn. Samråd inför restaurering.
- Skara gamla rådhus, Skara kn. Fasadrenovering.

Bidragsärenden profant

- Almnäs, Lilla Staten, Hjo kn. Renovering av tak.
- Hjo, villa Flora, Hjo kn. Renovering av balkonger.
- Hjo, villa Guldkroken, Hjo kn. Renovering av balkonger.

Besiktningar och yttranden – kyrkor

- Gökhem kyrka, Falköpings kn. Besiktning av kyrkvind.
- Mariestads domkyrka, Mariestads kn. Restaurering av nummertavlor.
- Marka kyrka, Falköpings kn. Angående sanering och restaurering av taklag.
- Mularps kyrka, Falköpings kn. Angående kyrkvind och muralmålari.
- Mölltorps kyrka, Karlsborgs kn. Ny placering av målat dopfönster.
- Skara domkyrka, Skara kn. Angående tillgänglighetsanpassning av västra entrén.
- Skånings-Åsaka kyrka, Skara kn. Besiktning av äldre kyrkport och gravvårdar
- Udenäs kyrka, Karlsborgs kn. Besiktning angående planerad läktarunderbyggnad.
- Vårkumla kyrka, Falköpings kn. Flytt av romanska gravhällar.

Antikvarisk medverkan – kyrkor

- Breviks kyrka, Karlsborgs kn, omläggning av skiffertak
- Brismene kyrkogård, Falköpings kn, omläggning av tak på uthus
- Börstigs kyrka, Falköpings kn, fasadrenovering och takmålning
- Eggby kyrka, Skara kn, ommålning av torntak
- Grolanda kyrka, Falköpings kn, sanering och reparation av golv
- Gösslunda kyrka, Lidköpings kn, restaurering av tornspira
- Härja kyrka, Tidaholms kn, takavvattning och dagvattenledningar
- Härja kyrka, Tidaholms kn, installation av slagverk till klockor
- Korsberga kyrka, Hjo kn, tjärning av klockstapel
- Leksbergs kyrka, Mariestads kn, ny ljudanläggning och mixerbord
- Norra Fågelås kyrka, Hjo kn, renovering av fasader och kyrkogårdsmur
- Norra Vings kyrka, Skara kn, fasadrenovering
- Odensåkers kyrka, Mariestads kn, tjärning av spåntak
- Skara domkyrka, Skara kn, flytt av mixerplats, borttagning av bänkar och partiellt nytt golv
- Skara domkyrka, Skara kn, installation av pentry och flytt av gravhäll
- Skara domkyrka, Skara kn, ny ljudanläggning, installation av bildskärmar, kameror, bildduk och projektor
- Synnerby kyrka, Skara kn, ommålning av gjutjärnsfönster
- Tidavads klockstapel, Mariestads kn, restaurering av stomme
- Ullervads kyrka, Mariestads kn, fasadrenovering
- Åsarps kyrka, Falköpings kn, fasadrenovering och takomtäckning
- Östra Gerums kyrka, Tidaholms kn, omtäckning av ta
- Östra Gerums kyrka, Tidaholms kn, tjärning av klockstapel

Kulturmiljöunderlag och dokumentationer

- E20, Kulturarvsanalys, delen Ribbingsberg – Vara. Trafikverket.
- Dokumentation vid Stationsgatan, Skövde kommun.
- Medeltida taklag i Göteborgs stifts kyrkor, förstudie åt Västarvet.
- Södra Kållands pastorat, inventering av kulturgravar och framtagning av vård- och underhållsplaner för sex kyrkogårdar.

Arkeologiska rapporter

- 2016:1 Planerad kraftledning mellan Skogssäter och Stenkullen – alternativ väst, Ryd. Starrkärr och Stora Lundby socknar, Ale och Lerums kommuner, Västergötland.
- 2016:2 Planerad kraftledning mellan Skogssäter och Stenkullen – arkeologisk utredning steg 2, Hjærtum, Romelanda och Starrkärr socknar, Ale, Kungälv och Lilla Edets kommuner, Västergötland.
- 2016:3 Arkeologisk förundersökning Skövde Raä 73, kv. Rönnen, Skövde socken, Skövde kommun, Västergötland.
- 2016:4 Arkeologisk förundersökning, Raä nr 76, Residenset i Mariestad, Leksbergs socken, Mariestads kommun, Västergötland.
- 2016:5 Arkeologisk undersökning, urnegravfält Raä nr 46, Timmersdala socken, Skövde kommun, Västergötland.
- 2016:6 Varnhems klosterkyrka, Raä 94:1 Varnhem, Skara kommun, Västergötland.
- 2016:7 Fördjupat kunskapsunderlag, Raä nr 26:1, Tiarps socken, Falköpings kommun, Västergötland
- 2016:8 Väg E20, Ribbingsberg-Vara, Kulturarvsanalys, Väg E20 delen Ribbingsberg-Vara, Essunga och Vara kommuner, Västra Götalands län.
- 2016:9 Inför ombyggnad av väg E20 förbi Mariestad. Arkeologisk utredning steg 1. Berga, Hassle, Leksberg, Lyrestad och Mariestads socknar, Mariestads kommun, Västergötland.
- 2016:10 E20 Etapp Ribbingsberg-Eling. Arkeologisk utredning steg 1. Essunga och Vara kommuner, Västergötland.
- 2016:11 E20 Etapp Eling-Vara. Arkeologisk utredning steg 1. Vara kommun, Västergötland.
- 2016:12 Arkeologi i förbifarten E20 Ledsjö-Götene. Om de arkeologiska undersökningarna 2007.
- 2016:13 Inför ombyggnad av E20 – delen Vilan-Ledsjö, arkeologisk utredning steg 1. Ledsjö, Skara och Skånings-Åsaka socknar, Skara och Götene kommuner, Västergötland.
- 2016:14 Arkeologisk förundersökning – schaktkontroll inom Kv. Klockaren 1 & 2, fornlämning 40, Falköpings stad och kommun, Västergötland.
- 2016:15 Arkeologisk utredning steg 1, E20 Etapp Vara-Ribbingsberg, Vårgårda kommun, Västergötland.
- 2016:16 Arkeologisk utredning för Trädgårdsstaden 3, Skövde stad och kommun, Västergötland.
- 2016:17 Inför ombyggnad av E20 – delen Götene-Mariestad, arkeologisk utredning steg 1.
- 2016:18 Arkeologisk besiktning i samband med schaktningar vid före detta Godsmagasinet, Skövde stad och kommun, Västergötland.
- 2016:19 Arkeologisk utredning inför ny 33 kV-ledning, Härja, Velinga och Vättak socknar, Tidaholms kommun, Västergötland.
- 2016:20 Arkeologisk förundersökning, Friggeråker Raä 106, Friggeråker socken, Falköpings kommun, Västergötland.
- 2016:21 Arkeologisk utredning inför byggnation av ny väg inom fastigheten Lövängen 1, KSS, Ryd socken, Skövde kommun, Västergötland.
- 2016:22 Arkeologisk utredning Vad 1:9 Tidan, Vad socken, Skövde kommun, Västergötland.
- 2016:23 Arkeologisk utredning fastigheten 29:1, Vara socken, Vara kommun, Västergötland.

Byggnadsantikvariska rapporter

- 2016:1 Västra Gerums kyrka. Västra Gerums socken, Skara kommun, Västergötland. Utvärdig renovering 2015. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2016:2 Sveneby. Sveneby 1:4, Sveneby socken, Töreboda kommun, Västergötland. Renovering av terrass 2015. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2016:3 Almnäs, huvudbyggnaden. Almnäs 1:1, Norra Fågelås socken, Hjo kommun, Västergötland. Renovering av tak och fönster 2015. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2016:4 Arkivet, Skara veterinärinrättning. Kv. Skytten 1, Skara stad och kommun, Västergötland. Utvärdig renovering 2014-2016. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2016:5 Råbäcks mekaniska stenhuggeri. Råbäck 1:3, Medelplana socken, Götene kommun, Västergötland. Renovering av fönster 2014-2016. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2016:6 Helénstugan. Kv. Bryggaren 10, Skövde stad och kommun, Västergötland. Renovering av tak och fasader 2015-2016. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2016:7 Logen Vulcan. Kv. Tallen 5, Tidaholms stad och kommun, Västergötland. Renovering av fönster 2015. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2016:8 Våmbs kyrka. Våmbs socken, Skövde kommun, Västergötland. Byte av takspån 2000. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.

- 2016:9 Djäkneskolan. Kv. Saturnus 1, Skara socken och kommun, Västergötland. Byte av plåttak 2005. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2016:10 Töreboda järnvägsstation. Töreboda/Björkängs socken, Töreboda kommun, Västergötland. Restaurering 1996-1997. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2016:11 Eggby kyrka. Eggby 2:5, Eggby socken, Skara kommun, Västergötland. Ommålning av tornhuv och lanternin. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2016:12 Lerdala järnvägsstation. Lerdala 2:62, Lerdala socken, Skövde kommun, Västergötland. Renovering 1998-1999. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2016:13 Piperska lazarettet. Brunnsborg 7:2, Ova socken, Götene kommun, Västergötland. Målning och diverse reparationer 2016. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2016:14 Härja kyrka. Härja 1:7, Härja socken, Tidaholms kommun, Västergötland. Antikvarisk medverkan i samband med takavvattning och dränering. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2016:15 Villa Flora. Hjo Norr 5:6, Hjo stad och kommun, Västergötland. Renovering av balkonger med mera 2015-2016. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2016:16 Ullervads kyrka. Ullervad 14:2, Ullervads socken, Mariestads kommun, Västergötland. Antikvarisk medverkan i samband med fasadrenovering. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2016:17 Breviks kyrka. Kyrkebolet 2:1, Breviks socken, Karlsborgs kommun, Västergötland. Antikvarisk medverkan i samband med omläggning av skiffertak. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2016:18 Östra Gerums kyrka. Gerum 20:1, Östra Gerums socken, Tidaholms kommun, Västergötland. Antikvarisk medverkan i samband med takomläggning. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2016:19 Synnerby kyrka. Synnerby 9:1, Synnerby socken, Skara kommun, Västergötland. Antikvarisk medverkan i samband med ommålning av gjutjärnsfönster. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.
- 2016:20 Häggesleds kyrkogård. Häggesled 19:1, Häggesleds socken, Lidköpings kommun, Västergötland. Kulturhistorisk inventering och bevarandeplan samt vård- och underhållsplan. Byggnadshistorisk rapport.
- 2016:21 Järpås kyrkogård. Järpås 13:1, Järpås socken, Lidköpings kommun, Västergötland. Kulturhistorisk inventering och bevarandeplan samt vård- och underhållsplan. Byggnadshistorisk rapport.
- 2016:22 Uvereds kyrkogård. Uvered 23:1, Uvereds socken, Lidköpings kommun, Västergötland. Kulturhistorisk inventering och bevarandeplan samt vård- och underhållsplan. Byggnadshistorisk rapport.
- 2016:23 Råda kyrkogård. Råda 17:1, Råda socken, Lidköpings kommun, Västergötland. Kulturhistorisk inventering och bevarandeplan samt vård- och underhållsplan. Byggnadshistorisk rapport.
- 2016:24 Mellby gamla och nya kyrkogård. Mellby 2:8 och 21:9, Mellby socken, Lidköpings kommun, Västergötland. Kulturhistorisk inventering och bevarandeplan samt vård- och underhållsplan. Byggnadshistorisk rapport.
- 2016:25 Kållands-Åsaka kyrkogård. Åsaka 16:1, Kållands-Åsaka socken, Lidköpings kommun, Västergötland. Kulturhistorisk inventering och bevarandeplan samt vård- och underhållsplan. Byggnadshistorisk rapport.
- 2016:26 Villa Guldkroken. Hjo Norr 5:6, del av, Hjo stad och kommun, Västergötland. Renovering av balkonger 2016-2017. Antikvarisk slutbesiktningsrapport.

STYRELSE

Styrelsens ledamöter

Ordinarie

Roland Andersson, ordf.
Vivi-Ann Nilsson
Ingrid A Jarlsson
Eva Eriksson
Gerhard Annvik
Carina Ahlström, v. ordf.
Sune Johansson
Ragnar Sigsjö
Anna Maria Claesson

Utsedd av

Västra Götalandsregionen
Västra Götalandsregionen
Västra Götalandsregionen
Västra Götalandsregionen
Västra Götalandsregionen
Skara kommun
Skara kommun
Västergötlands Fornminnesförening
Västergötlands Fornminnesförening

Suppleanter

Birgitta Johansson
Leif Avlskarl
Magnus Gunnarsson
Laila Skantz
Lars Berg
Göran Englund
Anna Margaretha Alströmer

Västra Götalandsregionen
Västra Götalandsregionen
Västra Götalandsregionen
Skara kommun
Skara kommun
Västergötlands Fornminnesförening
Västergötlands Fornminnesförening

Revisorer

Hans Gillenius, t.o.m. 15/6
Staffan Albinsson, fr.o.m. 20/9
Marita Breman Lindell, t.o.m. 25/4
Marianne Lönnerblad, fr.o.m. 26/9
Staffan Setterberg
Klas Björnsson

Västra Götalandsregionen
Västra Götalandsregionen
Skara kommun
Skara kommun
Västergötlands Fornminnesförening
Stiftelsen Västergötlands museum

Revisorssuppleanter

Marie Engström Rosengren
Marianne Lönnerblad, t.o.m. 26/9
Lars Olén, fr.o.m. 26/9
Niklas Hansson

Västra Götalandsregionen
Skara kommun
Skara kommun
Västergötlands Fornminnesförening

Styrelsen har under året haft sex ordinarie sammanträden: 8/2, 22/3, 13/6, 15/8, 17/10 och 12/12.

REDOVISNING AV UPPDRAG

Västra Götlandsregionen

Uppföljning av uppdrag för verksamheter med uppdragsbaserat verksamhetsstöd eller långsiktigt uppdrag 2015-2017

Västergötlands museum
År: 2016

Rapport och prognos

Kortfattad sammanfattning av verksamheten 2016

Det som kanske präglade verksamhetsåret 2016 på Västergötlands museum mest var färdigställandet av den nya Överbyggnaden i Varnhem och den stora publiktillströmningen. Programkvällar och lovaktiviteter blev både uppmärksammade och välbesökta. Fotoutställningen IMAGINE av Erik Johansson drog en stor och delvis helt ny publik till museet. Erik Johanssons bilder är välkända i fotokretsar och också bland en ung publik som tar del av och delar hans bilder på Internet. För Västergötlands museum var det särskilt roligt att visa utställningen eftersom Erik Johansson är uppvuxen i Götene och använder landskapet runt Kinnekulle i sitt bildskapande. Utställningen lockade besökare från alla åldersgrupper och även från orter som Stockholm och Göteborg. Det totala besöksantalet steg från 84 911 (2015) till 120 696 (2016).

Under året visades 12 utställningar i museet och 1 ute i regionen. Utställningarna riktades mot en yngre publik och mot särskilda målgrupper som fågelentusiasterna som besöker Trandansen, barnfamiljerna, gruppen av militärhistorieintresserade, TV-spelfantasterna med flera. Utställningen FULT? tillkom som ett projekt för ökad delaktighet. Förskoleklasser och fritidselever utgjorde referensgrupper och diskuterade begreppet fult med museets pedagog. Allmänheten bjöds också in att bidra till utställningen med berättelser och föremål.

Under året genomfördes ett sjuttioal program, evenemang, workshops och konserter. De kvällsöppna onsdagarna fylldes med program nästan varje vecka – de flesta med musik, föredrag och visningar. Bland de mest välbesökta och populära hörde nostalgikvällen i Fornbyn där modsbandet Five Teddys spelade och en till viss del 60-talsklädd publik dansade på dansbanan, kastade pil, åt korv med bröd och spelade på chokladhjulet. Även vissa föredrag drog en stor publik – bland annat Mark Isitts föredrag om arkitekturen i städerna i det forna Skaraborg. Till årets succéer hör också Kulturnatten med 450 betalande gäster på Kråks restaurang som dansade till 90-talsmusik och såg gruppen Basic Element på en utomhusscen.

Museets verksamhet strävade efter att vara angelägen, aktuell, berörande och betydelsefull. Därför var det särskilt viktigt att möta den efterfrågan på verksamhet för de nyanlända som uppstod i samband med flyktingmottagandet vid Stora Ekeberg i Axvall. Resultatet blev ett uppskattat hantverksprojekt med regelbundna träffar på museet för de nyanlända kvinnorna. Varje vecka med start i oktober 2016 träffade en grupp på 20-30 kvinnor museets kulturarvspedagog, virkade, stickade, gjorde pappersslöjd, tittade på museets utställningar och småpratade över en kopp kaffe. Projektet utvecklades under senhösten till att också omfatta ett antal språkkaféer.

Den uppdragsbaserade kulturmiljövården genomförde 84 utredningar, utgrävningar, förundersökningar, besiktningar, ärenden och andra uppdrag. Bland de större uppdragen hör förundersökningar kring E20. En byggnadsantikvarie med kyrkohistorisk kompetens rekryterades under året och museet genomförde ett stort antal uppdrag för Svenska kyrkan, bland annat en inventering av kulturgravar och framtagning av vård- och underhållsplaner för sex kyrkogårdar.

Under året färdigställdes som sagt den överbyggnad som ska skydda den tidigkristna kyrkogrunden i Varnhem och projekteringen för två basutställningar kring Varnhem och de tidigkristna fynd som framkommit i samband med att utgrävningar påbörjades. Mellan Skara kommun, Skara Pastorat och museet skrevs en avsiktsförklaring kring det framtida samarbetet att utveckla Varnhem till ett besöksmål. Ett överlåtelseavtal gällande Överbyggnaden mellan Skara Pastorat och museet och ett utvidgat uppdrag med ett utökat kommunalt bidrag mellan Skara kommun och museet slöts under hösten 2016.

Under 2016 lades verksamheten vid Heljesgården i malpåse. Efter flera år av minskande verksamhet inleddes en mindre utredning av situationen kring Heljesgården. Den arbetsgrupp som enligt testamentet skulle utföra praktiskt arbete och driva gården finns av bland annat åldersskäl inte kvar, utan gården har skötts av museets vaktmästare och av en timavlönad gårdskarll under det senaste året. Delar av gården utdömdes för publik verksamhet på grund av avsaknad av nödutgångar och eftersatt underhåll.

Under vår, sommar och höst sköttes gräsytor, nedskärning av sly med mera och de odlingsytor som inte är utarrenderade plöjdes, såddes och skördades på traditionellt sätt med häst. Den svarthavre som skördades tröskades också på Heljesgården. Under hösten grävdes ett nytt avlopp, vilket var ett krav för framtida publik verksamhet.

Under året skedde förändringar i personalstyrkan. Förutom byggnadsantikvarien med kyrkokompetens rekryterades också en byggnadsantikvarie med ansvar för de yttre besöksmålen som Fornbyn, Heljesgården, Ölanda kapell med flera, liksom en allmän konservator till föremålsenheten och två nya receptionister. En pedagogtjänst blev vakant i juni månad och har inte tillsatts under året. Resultatet av den omorganisation som påbörjades under 2015 och fastställdes av styrelsen i januari 2016 blev bland annat att två vaktmästar-tjänster och en antikvarie sades upp på grund av arbetsbrist. Kring antikvartjänsten pågår en tvist om turordningsbrott som inte löstes under 2016.

1. Redovisa avvikelser från genomförandeplanen 2016

Under 2016 minskade museets kapacitet att utveckla den pedagogiska verksamheten på grund av att en av museets två pedagoger avslutade sin tjänst. Ett skolprogram som påbörjats färdigställdes inte och det pågående arbetet med fokus- och brukargrupper med en yngre målgrupp avstannade.

Den turnébuss som fanns som en idé för att verka ute i regionen kunde inte förverkligas under 2016 på grund av personalbrist bland pedagogerna och den utåtriktade, uppsökande verksamheten blev inte så omfattande som önskat.

Mål 1

Västergötlands museum är en efterfrågad kunskapsorganisation av kommuner, civilsamhälle, näringsliv, folkbildning och universitet

1. Resultat 2016 av de kvantitativa indikatorerna i uppdraget

Indikator	Resultat	Frivillig kommentar
Antal samarbeten med kommunernas förvaltningar	7	Tidsresan för alla 7-åringar i Skara Varnhemsprojektet Kulturnatten Estetprogrammet på Katedralsskolan Nätverk kring bildarkiven med Tidaholms och Falköpings kommun Utbildning i arkeologi för Skövde gymnasium Kulturskolan i Skara
Antal samarbetsprojekt med civilsamhället/folkbildningen	17	Street Star Cruisers MEGA – näringsliv Music Factory Västergötlands Fornminnesförening Skara Gille Axevalla Folkdansgille Skaraborgs Taxklubb Skara Biodlarförening Allmänhetens medverkan i ”Fult?” Skolelevers medverkan i ”Fult?” Skara Fotoklubb NBV Väst Ornitologerna/Hornborgasjön Skövde Konstskola Föreningen TV-spel Lidköping Privatsamlare TV-spel Röda Korset
Samarbeten med högskola och universitet	3	Göteborgs Universitet Högskolan i Skövde
Samarbetsformer med högskolor, universitet, studieförbund och folkhögskolor	3	Utställning kring samtidsarkeologi med Göteborgs Universitet Lokalhistoriskt seminarium med Göteborgs Universitet
Antal objekt i samlingarna som digitaliserats	1419	Under året påbörjades konverteringen till Primus vilket har prioriterats
Interaktiva lösningar som utvecklats – samverkan inom ramen för spelteknologi	0	

2. Prognos för måluppfyllelse 2017

Västergötlands museum är en efterfrågad kunskapsorganisation för kommuner, civilsamhälle, näringsliv, folkbildning och universitet. Vi samverkar med allt fler föreningar, organisationer och kommuner och personalens kunskap och kompetens om Västergötland, särskilt Skaraborg, är betydelsefull. Kulturmiljöenheten besitter god kunskap om områdets förhistoria, medeltid, agrarhistoria, byggnadskultur och osteologi och gör utredningar, rådgivningar och föreläser. Museets föremålsenhets och arkivenhet förmedlar kunskap, hanterar dokumentation och förmedling av föremål och fotografier.

Museets pedagog kommer att genomföra Tidsresan och andra program med betoning på 1800- och det tidiga 1900-talets vardagsliv, hantverk och berättelser och förmedlar detta till skolelever, föreningar, vuxengrupper med flera. En extraanställd kulturarvspedagog kommer att under våren 2017 fortsätta arbetet med hantverksträffar för de nyanlända kvinnorna i samverkan med SFI, boendet Stora Ekeberg och Svenska kyrkan.

Arkivenhetens två nybildade brukargrupper kommer att fortleva under 2017. En av grupperna arbetar med en stor genomlysning av ett material med ambrotyper från 1850-60-talen där de med hjälp av släktforskning hittar namn och berättelser som går att koppla till de avporträtterade. Resultatet kommer att bli en utställning med fotografier och berättelser som ska visas på museet under hösten 2017.

Samarbetet kring besöksmålet i Varnhem där museet, Skara kommun och Skara Pastorat samverkar fortsätter enligt avtal under de kommande åren. En permanent utställning byggs under 2017 i den nya överbyggnaden och där arbetar museets personal med framtagande av information, formgivning och den kommande programverksamheten. Under vår- och sommarmånaderna genomförs nya offentliga utgrävningar i Varnhem i samverkan med Göteborgs Universitet. Inne i museibyggnaden i Skara kommer en parallell basutställning om och med fynden från Varnhem att byggas under 2017. För utställningen skapas en modell av kvinnan Kata som hittades i en kristen grav i Varnhem. Hennes skalle skannades under hösten 2016 och med museets osteologiska kompetens och DNA-analyser kommer hennes ansikte och kropp att återskapas av en av Sveriges främste dockmakare.

En stor utställning om sten planeras till våren 2017. Där bygger kunskapen på museets byggnadsantikvariska kompetens, men också på Västergötlands Fornminnesförenings årsbok och de forskare som medverkat i den. Utställningen omfattar flera kommuner i regionen och berättar om stenens betydelse i industrialiseringen av landskapet, om sten som byggnadsmaterial, för utsmyckning, i produktion och som gissel.

I samband med den Internationella Kvinnodagen startas ett stort samarbetsprojekt mellan museet och Studieförbundet Vuxenskolan, NBV, Bilda, Sensus, ABF, det lokala näringslivet, UN Woman Skaraborg, Skara kommun med flera. Museet ingår i en projektgrupp och programmet kring kvinnodagen kommer att förläggas till museet.

Under året fortsätter även samarbetet med Skara kommun, näringslivsföreningen MEGA, Music Factory och Katedralskolan i Skara kring bland annat Kulturnatten och Kulturveckan.

Ett första möte för museikollegiet ägde rum i januari 2016 och en samverkan kommer att fortgå under 2017.

Mål 2

Västergötlands museum är en resurs för invånarna i utvecklingen av natur- och kulturarvet

1. Resultat 2016 av de kvantitativa indikatorerna i uppdraget

Indikator	Resultat	Frivillig kommentar
Antal utvecklade pedagogiska program utanför museet	4	Skyllning av fornminnen Skolbesök
Programverksamhet i Fornbyn och på Heljesgården	16	Tidsresan Loppmarknad Nostalgikväll Mors dag Veteranfordonsträffar med mera
Arbetet med tillfälliga utställningar		Utställningen Birds for nerds genomfördes i samverkan med fågelskådare Utställningen Berättelser om flykt genomfördes i samverkan med Röda Korset Utställningen Fult? genomfördes med brukargrupper och allmänheten Utställningen Klappar i juletid gestaltade bland annat allmänhetens berättelser kring fenomenet julklappar
Antal tillfälliga utställningar	13	Hembygd Birds for nerds Stötta manligt företagande Berättelser om flykt Kan själv! Imagine, Erik Johansson Ögonblick – foto ur samlingen Fult? Ledningsplats Björn Pixlar Inspirerade Klappar i juletid Dolda rum

2. Prognos för måluppfyllelse 2017

Till 2017 planeras fler verksamheter utanför museibygnaden som berör natur- och kulturarvet. Till den tidigare nämnda utställningen om sten produceras en guidebok för exkursioner ut i landskapet där den intresserade kan ge sig ut till betydelsefulla platser och få information om stenens geologiska och industriella historia.

I samband med utställningen Birds for nerds kring fågelskådare och fågelliv vid Hornborgasjön fanns museets pedagoger på plats vid Trandansen för att i ett dokumentationsprojekt samla in berättelser från de som besöker sjön. Under 2017 fortsätter denna samverkan med fågelskådarna med ett föredragstillfälle under Trandansen.

Redan under 2015 öppnade museet upp varje onsdagskväll med arrangerade program. Detta fortsätter under 2017 och målet är att de öppna programkvällarna ska utveckla museet till en självklar mötesplats. Redan nu kan vi se att det ökade antalet program, som marknadsförts effektivt genom främst nyhetsbrev och sociala medier, har ökat allmänhetens medvetenhet om museets verksamhet och också ökat intresset för museet.

Den livaktiga programverksamheten i Fornbyn fortsätter med loppmarknader, bilträffar, en stor nostalgikväll med mera under 2017 och kommer också att utvecklas genom att Fornbyn befolkas under sommarmånaderna av ferieanställda ungdomar i tidstypiska kläder.

Målet är dock att museets verksamhet ska nå ut längre i regionen och i landskapet i samverkan med kommuner, föreningar och näringsliv och att föredrag, program och utställningar ska visas på fler platser än idag.

Mål 3

Västergötlands museum är en central och väl utnyttjad aktör för plats- och samhällsutveckling

1. Resultat 2016 av de kvantitativa indikatorerna i uppdraget

Indikator	Resultat	Frivillig kommentar
Turism som kan hänföras till destination Skara	3	Varnhemsprojektet Samverkan Kråks, Skara kommun Museet är en turistserviceplats
Utveckling av samarbete med Svenska Kyrkan	2	Varnhemsprojektet Integrationsprojektet
Antal samverkansprojekt med andra regionala aktörer	1	Varnhemsprojektet

2. Prognos för måluppfyllelse 2017

Museets samverkan med övriga turistserviceplatser fortgår under 2017 och ett närmare samarbete med Visit Hornborgasjön har påbörjats. Museets receptionister har deltagit i gemensamma utbildningsdagar med den övriga turistnäringen.

En påbörjad samverkan med Skara kommun kring bland annat Kråks, Valle barock med mera pågår också under 2017.

Kring Varnhemsprojektet kommer museet att samverka organisatoriskt med turismnäringen, Svenska Kyrkan och kommunen för att utveckla Varnhem till ett betydande besöksmål i regionen.

Årsredovisning

Stiftelsen Västergötlands museum

Org.nr 868400-3190

Räkenskapsår 2016-01-01--12-31

4 RS
PK

Årsredovisning för räkenskapsåret 2016-01-01 - 2016-12-31

Styrelsen för Stiftelsen Västergötlands museum avger härmed följande årsredovisning.

Innehåll

Förvaltningsberättelse	2
Resultaträkning	3
Balansräkning	4
Tilläggsupplysningar	6

Styrelsens säte: Skara

Företagets redovisningsvaluta: Svenska kronor (SEK)

Alla belopp redovisas, om inget annat anges, i kronor (kr)

4 RS
RA

Förvaltningsberättelse

Information om verksamheten

Stiftelsens ändamål är att bedriva och främja kulturminnesvård och museal verksamhet liksom annan därmed förenlig och närstående kulturell verksamhet inom i huvudsak före detta Skaraborgs län. Stiftelsen samverkar med företrädare för den statliga kulturminnesvården, förvaltar museets samlingar, byggnader, markområden och övriga tillgångar, samt är huvudman för landsantikvarien i länet.

Väsentliga händelser under räkenskapsåret och efter dess utgång

Under året skapades och tillsattes en ny tjänst med ansvar för de yttre besöksmålen som Fornbyn, Heljesgården med mera. Tjänsten möjliggjordes genom den omorganisation som påbörjades under 2015 och fastslogs i början av 2016 av stiftelsens styrelse. Tanken är att fornbyantikvarien ska utveckla framför allt Fornbyn till ett attraktivt besöksmål med pedagogiska och tidstroga odlingar, samt ansvara för att de yttre besöksmålen byggnader underhålls. År 2016 var ett framgångsrikt museiår med kraftigt ökade besökssiffror som med största sannolikhet beror på den utställning som visades under sommaren – Erik Johanssons fotoutställning Imagine. Stiftelsen har påbörjat omläggningen av Karlebyladugårdens vasstak, färdigställandet kommer dock inte kunna ske förrän våren 2017. Anledningen är att leverantören, som anlitsats för arbetet, inte har möjlighet att utföra omläggningen tidigare. Kvarstående kostnad uppskattas till cirka 600 000 kronor.

Översikt över stiftelsens ekonomiska utveckling (tkr)

	2016	2015	2014	2013	2012
Nettoomsättning	25 311	22 343	12 943	1 166	1 063
Varav erhållna bidrag	19 003	17 422	10 233	920	824
Resultat efter finansiella poster	1 334	1 485	775	-244	-239
Balansomslutning	18 300	16 717	17 323	6 255	6 251
Soliditet (%)	20	14	5	NEG	NEG

Förändring av eget kapital

	Stiftelse- kapital	Balanserat resultat	Årets resultat
Belopp vid årets ingång	3 000	851 269	1 485 358
Disposition av föregående års resultat		1 485 358	-1 485 358
Årets resultat			1 333 936
Belopp vid årets utgång	3 000	2 336 628	1 333 936

Stiftelsens resultat år 2016 och ställning den 31 december 2016 framgår av efterföljande resultat- och balansräkning.

B
RS
A
RA

Resultaträkning	Not	2016-01-31- 2016-12-31	2015-01-01- 2015-12-31
Bidrag	1	19 003 038	17 422 418
Övriga intäkter	1	6 308 406	4 921 010
		25 311 444	22 343 428
<i>Rörelsens kostnader</i>			
Handelsvaror	2	-3 084 950	-1 472 347
Övriga externa kostnader	3	-5 866 061	-4 974 731
Personalkostnader	4	-14 310 644	-13 680 571
Avskrivningar av materiella anläggningstillgångar		-625 791	-597 911
		-23 887 446	-20 725 560
Rörelseresultat		1 423 998	1 617 868
Resultat från finansiella poster			
Övriga ränteintäkter och liknande resultatposter		263	116
Räntekostnader och liknande resultatposter		-90 325	-132 626
		-90 062	-132 510
Resultat efter finansiella poster		1 333 936	1 485 358
Resultat före skatt		1 333 936	1 485 358
Årets resultat		1 333 936	1 485 358

DB
PS
G
PK

Balansräkning	Not	2016-12-31	2015-12-31
TILLGÅNGAR			
<i>Anläggningstillgångar</i>			
<i>Materiella anläggningstillgångar</i>			
Byggnader och mark	5	7 152 884	7 250 533
Inventarier	6	989 042	1 114 043
		8 141 927	8 364 576
Summa anläggningstillgångar		8 141 927	8 364 576
<i>Omsättningstillgångar</i>			
Varulager m.m.		161 106	206 296
Färdiga varor och handelsvaror			
<i>Kortfristiga fordringar</i>			
Kundfordringar		484 287	434 339
Övriga fordringar		51 317	19 802
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		1 026 085	516 424
		1 561 689	970 565
Likvida medel, museets fonder		8 434 946	7 175 932
Summa omsättningstillgångar		9 996 635	8 352 793
SUMMA TILLGÅNGAR		18 299 668	16 717 369

tb
RS
CA
PK

Balansräkning	Not	2016-12-31	2015-12-31
EGET KAPITAL OCH SKULDER	7		
Eget kapital			
Stiftelsekapital		3 000	3 000
Balanserat kapital		2 336 627	851 269
Årets resultat		1 333 936	1 485 358
		3 673 563	2 339 627
Summa eget kapital		3 673 563	2 339 627
Långfristiga skulder			
Fonder	8	3 058 667	3 050 967
Skulder till kreditinstitut	9	4 454 000	4 658 000
Övriga skulder	10	1 183 612	1 183 612
Summa långfristiga skulder		8 696 279	8 892 579
Kortfristiga skulder			
Skulder till kreditinstitut		204 000	204 000
Leverantörsskulder		1 304 342	384 466
Aktuella skatteskulder		208 946	167 250
Övriga skulder		2 348 453	2 980 084
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		1 864 085	1 749 363
Summa kortfristiga skulder		5 929 825	5 485 163
SUMMA EGET KAPITAL OCH SKULDER		18 299 668	16 717 369

TB

RS

RA

Tilläggsupplysningar

Redovisnings- och värderingsprinciper

Allmänna upplysningar

Årsredovisningen har upprättats enligt årsredovisningslagen och Bokföringsnämndens allmänna råd.

Fordringar har värderats till det lägsta av anskaffningsvärde och det belopp varmed de beräknas bli reglerade. Övriga tillgångar och skulder har värderats till anskaffningsvärde om annat ej anges.

Redovisningsprinciperna är oförändrade jämfört med föregående år.

Intäktsredovisning

Intäkter har tagits upp till verkligt värde av vad som erhållits eller kommer att erhållas och redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska fördelarna kommer att tillgodogöras stiftelsen och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar enligt plan och eventuella nedskrivningar.

Avskrivning sker linjärt över den förväntade nyttjandeperioden med hänsyn till väsentligt restvärde. Följande avskrivningsprocent tillämpas:

Kräks	25 år
Museifastigheten	30 år
Inventarier, verktyg och installationer	3-10 år

Leasingavtal

Leasingavtal redovisas enligt Bokföringsnämndens allmänna råd BFAR 2000:4. Samtliga leasingavtal redovisas som operationella leasingavtal. Det innebär att leasingavgiften kostnadsförs i resultaträkningen linjärt över leasingperioden.

Varulager

Varulagret har värderats till det lägsta av dess anskaffningsvärde och dess nettoförsäljningsvärde på balansdagen. Med nettoförsäljningsvärde avses varornas beräknade försäljningspris minskat med försäljningskostnader. Den valda värderingsmetoden innebär att inkurans i varulagret har beaktats.

Offentliga bidrag

Bidrag redovisas till verkligt värde när det är rimligt och säkert att bidraget kommer att erhållas och stiftelsen kommer uppfylla de villkor som är förknippade med bidraget. Bidrag avsedda att täcka investeringar i materiella eller immateriella anläggningstillgångar reducerar tillgångarnas anskaffningsvärden och därmed det avskrivningsbara beloppet.

Nyckeltalsdefinitioner

Soliditet (%)

Justerat eget kapital (eget kapital och obeskattade reserver med avdrag för uppskjuten skatt) i procent av balansomslutning.

Handwritten initials: PS, TB, RA

Noter

Not 1 Bidrag och övriga intäkter

	2016	2015
Bidrag		
Bidrag från externa	1 741 041	314 418
Bidrag från egna fonder		0
Erhållna bidrag regionen	13 995 997	13 858 000
Erhållna kommunala bidrag	3 266 000	3 250 000
	19 003 038	17 422 418
Övriga intäkter, bidrag		
Försäljning	893 493	552 652
Projektintäkter	4 164 951	3 080 132
Hysesintäkter	65 271	20 497
Försäkringsersättning, övrigt	36 675	50 382
Erhållna bidrag personal	1 148 016	1 217 347
	6 308 406	4 921 010

Not 2 Handelsvaror

	2016	2015
Inköp material och varor	286 027	141 110
Inköp kafé	96 751	98 280
Inköp material och tjänster projekt	1 951 305	784 217
Inköp material och tjänster utställningen	749 648	441 823
Inköp material övrig verksamhet	1 218	6 917
	3 084 950	1 472 347

Not 3 Leasingavtal

Årets leasingkostnader avseende leasingavtal uppgår till 39 589 (333 306) kronor

Handwritten signatures and initials in blue ink, including a small mark at the top, a large signature 'RS', and initials 'RA' at the bottom right.

Not 4 Anställda och personalkostnader

	2016	2015
Medeltalet anställda		
Kvinnor	18	18
Män	12	11
	30	29

**Löner och andra ersättningar samt sociala kostnader
inklusive pensionskostnader**

Löner och andra ersättningar	10 110 504	10 059 279
Sociala kostnader och pensionskostnader (varav pensionskostnader)	3 851 063 533 491	3 360 685 487 594)
Totala löner, andra ersättningar, sociala kostnader och pensionskostnader	13 961 567	13 419 964

Not 5 Byggnader och mark

	2016-12-31	2015-12-31
Ingående anskaffningsvärden	8 199 652	8 199 652
Inköp	190 500	0
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	8 390 152	8 199 652
Ingående avskrivningar	-949 119	-666 051
Årets avskrivningar	-288 148	-283 068
Utgående ackumulerade avskrivningar	-1 237 267	-949 119
Utgående redovisat värde	7 152 885	7 250 533

Handwritten signatures and initials in blue ink, including "RS" and "RA".

Not 6 Inventarier

	2016-12-31	2015-12-31
Ingående anskaffningsvärden	1 530 616	1 302 508
Inköp	212 642	257 772
Försäljningar/utrangeringar	0	-29 664
Utgående ackumulerade anskaffningsvärden	1 743 258	1 530 616
Ingående avskrivningar	-416 573	-117 056
Försäljningar/utrangeringar	0	15 326
Årets avskrivningar	-337 643	-314 843
Utgående ackumulerade avskrivningar	-754 216	-416 573
Utgående redovisat värde	989 042	1 114 043

Not 7 Förändring av eget kapital

	Stiftelse- kapital	Balanserat resultat	Årets resultat
Belopp vid årets ingång	3 000	851 269	1 485 358
Disposition av föregående års resultat		1 485 358	-1 485 358
Årets resultat			1 333 936
Belopp vid årets utgång	3 000	2 336 628	1 333 936

Villkorat kapitaltillskott uppgår till 2 100 tkr (f. år 2 100 tkr)

TP
RS
RA

Not 8 Fonder

	2016-12-31	2015-12-31
Kartfonden - disponibla medel	89 149	88 924
Arnbrink, vård av kulturmärken - disponibla medel	138 417	138 069
Astrid Ahlms fond - disponibla medel	131 116	130 785
Heljesgården - disponibla medel	12 085	12 055
Allmänna arvsfonden - disponibla medel	15 725	15 686
Övriga fonderade medel för bestående ändamål - disponibla medel	79 578	79 377
Företagsfonden (LA-medel) - disponibla medel	29 638	28 494
Donationsfonderna - disponibla medel	1 533 458	1 528 486
Kartfonden - bundna medel	140 332	139 978
Förlagsfonden - bundna medel	425 000	425 000
Donationsfond - bundna medel	464 170	464 113
	3 058 667	3 050 967

Not 9 Skulder till kreditinstitut

	2016-12-31	2015-12-31
Förfaller senare än 1 år och tidigare än 5 år efter balansdagen		
Skulder till kreditinstitut	816 000	816 000
	816 000	816 000
Förfaller senare än 5 år efter balansdagen		
Skulder till kreditinstitut	3 638 000	3 842 000
	3 638 000	3 842 000

Not 10 Skulder till kreditinstitut

Någon fastlagd amorteringsplan för denna skuld föreligger ej i dagsläget.

Handwritten signatures: TB KS, RA

Underskrifter

Skara den 27 februari 2017

Roland Andersson, ordförande

Carina Ahlström

Vivi-Ann Nilsson

Sune Johansson

Ingrid A Jarlsson

Ragnar Sigsjö

Eva Eriksson

Anna-Maria Claesson

Göran Englund

Gerhard Annvik

Vår revisionsberättelse har lämnats den 27 februari 2017

Klas Björnsson
Auktoriserad revisor

Marianne Lönnerblad
Förtroendevald revisor

Staffan Albinsson
Förtroendevald revisor

Staffan Setterberg
Förtroendevald revisor

Revisionsberättelse

Till styrelsen i Stiftelsen Västergötlands museum, org.nr 868400-3190

Rapport om årsredovisningen

Uttalanden

Vi har utfört en revision av årsredovisningen för Stiftelsen Västergötlands museum för år 2016.

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av stiftelsens finansiella ställning per den 31 december 2016 och av dess finansiella resultat för året enligt årsredovisningslagen.

Grund för uttalanden

Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing (ISA) och god revisionssed i Sverige.

Revisorernas ansvar enligt denna sed beskrivs närmare i avsnitten Den auktoriserade revisorns ansvar samt De förtroendevalda revisorernas ansvar. Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisorssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Annan information än årsredovisningen

Det är styrelsen som har ansvaret för den andra informationen. Den andra informationen består av verksamhetsberättelsen.

Vårt uttalande avseende årsredovisningen omfattar inte denna information och vi gör inget uttalande med bestyrkande avseende denna andra information.

I samband med vår revision av årsredovisningen är det vårt ansvar att läsa den information som identifieras ovan och överväga om informationen i väsentlig utsträckning är oförenlig med årsredovisningen. Vid denna genomgång beaktar vi även den kunskap vi i övrigt inhämtat under revisionen samt bedömer om informationen i övrigt verkar innehålla väsentliga felaktigheter.

Om vi, baserat på det arbete som har utförts avseende denna information, drar slutsatsen att den andra informationen innehåller en väsentlig felaktighet, är vi skyldiga att rapportera detta. Vi har inget att rapportera i det avseendet.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för att årsredovisningen upprättas och att den ger en rättvisande bild enligt årsredovisningslagen. Styrelsen ansvarar även för den interna kontroll som den bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning som inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Vid upprättandet av årsredovisningen ansvarar styrelsen för bedömningen av stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Den upplyser, när så är tillämpligt, om förhållanden som kan påverka förmågan att fortsätta verksamheten och att använda antagandet om fortsatt drift. Antagandet om fortsatt drift tillämpas dock inte om styrelsen avser att likvidera stiftelsen, upphöra med verksamheten eller inte har något realistiskt alternativ till att göra något av detta.

Den auktoriserade revisorns ansvar

Våra mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen som helhet inte innehåller några väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, och att lämna en revisionsberättelse som innehåller våra uttalanden. Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men är ingen garanti för att en revision som utförs enligt ISA och god revisionsssed i Sverige alltid kommer att upptäcka en väsentlig felaktighet om en sådan finns. Felaktigheter kan uppstå på grund av oegentligheter eller fel och anses vara väsentliga om de enskilt eller tillsammans rimligen kan förväntas påverka de ekonomiska beslut som användare fattar med grund i årsredovisningen.

Som del av en revision enligt ISA använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Dessutom:

- identifierar och bedömer vi riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel, utformar och utför granskningsåtgärder bland annat utifrån dessa risker och inhämtar revisionsbevis som är tillräckliga och ändamålsenliga för att utgöra en grund för våra uttalanden. Risker för att inte upptäcka en väsentlig felaktighet till följd av oegentligheter är högre än för en väsentlig felaktighet som beror på fel, eftersom oegentligheter kan innefatta agerande i maskopi, förfalskning, avsiktliga utelämnanden, felaktig information eller åsidosättande av intern kontroll.
- skaffar vi oss en förståelse av den del av stiftelsens interna kontroll som har betydelse för vår revision för att utforma granskningsåtgärder som är lämpliga med hänsyn till omständigheterna, men inte för att uttala oss om effektiviteten i den interna kontrollen.
- utvärderar vi lämpligheten i de redovisningsprinciper som används och rimligheten i styrelsens uppskattningar i redovisningen och tillhörande upplysningar.
- drar vi en slutsats om lämpligheten i att styrelsen använder antagandet om fortsatt drift vid upprättandet av årsredovisningen. Vi drar också en slutsats, med grund i de inhämtade revisionsbevisen, om huruvida det finns någon väsentlig osäkerhetsfaktor som avser sådana händelser eller förhållanden som kan leda till betydande tvivel om stiftelsens förmåga att fortsätta verksamheten. Om vi drar slutsatsen att det finns en väsentlig osäkerhetsfaktor, måste vi i revisionsberättelsen fästa uppmärksamheten på upplysningarna i årsredovisningen om den väsentliga osäkerhetsfaktorn eller, om sådana upplysningar är otillräckliga, modifiera uttalandet om årsredovisningen. Våra slutsatser baseras på de revisionsbevis som inhämtas fram till datumet för revisionsberättelsen. Dock kan framtida händelser eller förhållanden göra att en stiftelse inte längre kan fortsätta verksamheten.
- utvärderar vi den övergripande presentationen, strukturen och innehållet i årsredovisningen, däribland upplysningarna, och om årsredovisningen återger de underliggande transaktionerna och händelserna på ett sätt som ger en rättvisande bild.

Vi måste informera styrelsen om bland annat revisionens planerade omfattning och inriktning samt tidpunkten för den. Vi måste också informera om betydelsefulla iakttagelser under revisionen, däribland de betydande brister i den interna kontrollen som vi identifierat.

De förtroendevalda revisorernas ansvar

Vi har att utföra en revision enligt revisionslagen och därmed enligt god revisionsssed i Sverige. Vårt mål är att uppnå en rimlig grad av säkerhet om huruvida årsredovisningen har upprättats i enlighet med årsredovisningslagen och om årsredovisningen ger en rättvisande bild av stiftelsens resultat och ställning.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Uttalande

Utöver vår revision av årsredovisningen har vi även utfört en revision av styrelsens förvaltning för Stiftelsen Västergötlands museum för år 2016.

Enligt vår uppfattning har styrelseledamöterna inte handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Grund för uttalande

Vi har utfört revisionen enligt god revisionsssed i Sverige. Vårt ansvar enligt denna beskrivs närmare i avsnittet *Den auktoriserade revisorns ansvar* respektive *De förtroendevalda revisorernas ansvar*.

Vi är oberoende i förhållande till stiftelsen enligt god revisionsssed i Sverige och har i övrigt fullgjort vårt yrkesetiska ansvar enligt dessa krav.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för vårt uttalande.

Styrelsens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förvaltningen enligt stiftelselagen och stiftelseförordnandet.

Revisorns ansvar

Vårt mål beträffande revisionen av förvaltningen, och därmed vårt uttalande, är att inhämta revisionsbevis för att med en rimlig grad av säkerhet kunna bedöma om någon styrelseledamot i något väsentligt avseende:

- företagit någon åtgärd eller gjort sig skyldig till någon försummelse som kan föranleda ersättningskyldighet mot stiftelsen eller om det finns skäl för entledigande, eller
- på något annat sätt handlat i strid med stiftelselagen, stiftelseförordnandet eller årsredovisningslagen.

Rimlig säkerhet är en hög grad av säkerhet, men ingen garanti för att en revision som utförs enligt god revisionsssed i Sverige alltid kommer att upptäcka åtgärder eller försummelser som kan föranleda ersättningskyldighet mot stiftelsen.

Som en del av en revision enligt god revisionssed i Sverige använder vi professionellt omdöme och har en professionellt skeptisk inställning under hela revisionen. Granskningen av förvaltningen grundar sig främst på revisionen av räkenskaperna. Vilka tillkommande granskningsåtgärder som utförs baseras på vår professionella bedömning med utgångspunkt i risk och väsentlighet. Det innebär att vi fokuserar granskningen på sådana åtgärder, områden och förhållanden som är väsentliga för verksamheten och där avsteg och överträdelser skulle ha särskild betydelse för stiftelsens situation. Vi går igenom och prövar fattade beslut, beslutsunderlag, vidtagna åtgärder och andra förhållanden som är relevanta för vårt uttalande.

Skara den 27 februari 2017

Marianne Lönnerblad
Förtroendevald revisor

Staffan Albinsson
Förtroendevald revisor

Staffan Setterberg
Förtroendevald revisor

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Klas Björnsson
Auktoriserad revisor